

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Postavení a působnost krajů v ČR

Předkládá: Zbyněk Fikrt

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Postavení a působnost krajů v ČR“ vypracoval samostatně a že jsem využil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým s použitím uvedené literatury.

.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za odborné vedení práce, spolupráci a podnětné návrhy při konzultacích k této bakalářské práci.

Obsah

1	Úvod	6
2	Cíl práce	7
3	Metodika zpracování	7
4	Teoretická část	8
4.1	Vyšší územní samosprávné celky – kraje	8
4.2	Postavení krajů	9
4.2.1	Legislativní vymezení	9
4.2.2	Meze krajské samosprávy	12
4.3	Působnost krajů	13
4.3.1	Samosprávná působnost	15
4.3.2	Působnost přenesená	16
4.3.3	Orgány kraje	16
4.3.3.1	Zastupitelstvo kraje	16
4.3.3.2	Rada kraje	17
4.3.3.3	Hejtman kraje	17
4.3.3.4	Krajský úřad	17
4.3.3.5	Výbory	17
4.3.4	Dozor státu nad působností krajů	18
4.3.5	Podíl občanů na územní samosprávě	18
4.3.6	Vazby mezi krajem a obcemi	18
4.4	Pravomoci krajů	19
4.4.1	Základ krajské samosprávy	20
4.4.1.1	Osobní	20
4.4.1.2	Územní	20
4.4.1.3	Ekonomický	20
4.4.2	Pravomoci orgánů kraje	21
4.4.2.1	Zastupitelstvo kraje	21
4.4.2.2	Rada kraje	21
4.4.2.3	Hejtman kraje	21
4.4.2.4	Krajský úřad	22
4.4.2.5	Výbory	22
5	Praktická část	22
5.1	Dotační systém	22
5.1.1	Národní finanční prostředky	23
5.1.2	Prostředky EU a mimounijní finanční prostředky	24
5.2	Systém celého procesu dotační agendy	35
5.2.1	Národní finanční prostředky	35
5.2.1.1	Vymezení druhu finanční podpory	35
5.2.1.2	Proces žádosti/projektu	36
5.2.1.3	Pravomoci orgánů kraje	36
5.2.1.3.1	Zastupitelstvo kraje	36
5.2.1.3.2	Rada kraje	37
5.2.1.3.3	Hejtman kraje	37
5.2.1.3.4	Krajský úřad	37
5.2.1.3.5	Výbory	38
5.2.2	Prostředky EU	38
5.2.2.1	Vymezení druhu finanční podpory	39
5.2.2.2	Proces žádosti/projektu	40

	5.2.2.3	Pravomoci orgánů kraje	44
	5.2.2.3.1	Zastupitelstvo kraje	44
	5.2.2.3.2	Rada kraje	44
	5.2.2.3.3	Hejtman kraje	45
	5.2.2.3.4	Krajský úřad	45
	5.2.2.3.5	Výbory	48
	5.2.3	Mimounijní finanční prostředky	49
	5.2.3.1	Vymezení druhu finanční podpory	50
	5.2.3.2	Proces žádosti/projektu	50
	5.2.3.3	Pravomoci orgánů kraje	50
	5.2.3.3.1	Zastupitelstvo kraje	50
	5.2.3.3.2	Rada kraje	50
	5.2.3.3.3	Hejtman kraje	51
	5.2.3.3.4	Krajský úřad	51
	5.2.3.3.5	Výbory	51
	5.3	Návrhy na zlepšení fungování systému přidělování finančních prostředků	52
6		Shrnutí	58
			59
6		Summary	60
			61
7		Seznam zkratk	62
8		Použité zdroje	63
			64

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá postavením a působností krajů v ČR, které vyplývají ze zákona o krajích a ze speciálních zákonů a jejich kompetencí a reálných aktivit ve vztahu k administraci různých druhů finančních podpor.

Práce se pokouší zhodnotit, jak tyto orgány působí v oblasti, která je v posledním období pro Českou republiku ze strany orgánů Evropské unie ne zcela pozitivně hodnocena. Jedná se o oblast čerpání finančních podpor z různých fondů EU.

Na tuto oblast jsem však bakalářskou práci nechtěl pouze zúžit. Kladl jsem si otázky, zda by mohly být rozdíly mezi administrací podpor EU a administrací finančních prostředků z jiných zdrojů (národní, mimounijní apod.). Mohly by kraje přistupovat k budování institucí pro administraci těchto prostředků rozdílně? Mohly by být různé druhy finančních podpor různě personálně zabezpečeny? Mohly by existovat různé přístupy, priority, různá obtížnost administrace finančních podpor? Jsou využívány dostatečně kompetence krajů k uspokojivé administraci finančních prostředků? A napadalo mě mnoho dalších otázek, na hledání jejich odpovědí se tato bakalářská práce zaměří.

V první, teoretické části, jsem se pokusil výčtově, deklarativně vymezit kompetence jednotlivých orgánů kraje se zacílením právě na poskytování finančních podpor.

V části druhé, praktické, jsem uvedl konkrétní činnosti, pozitiva i negativa aktivit jednotlivých orgánů kraje a to v celém procesu administrace žádostí, realizace projektů i jejich kontroly a to jak během vlastní realizace tak i povinné doby udržitelnosti.

V závěru jsou uvedeny návrhy na zlepšení administrace, realizace a kontroly čerpání finančních prostředků v souladu s národní i EU legislativou, které by měly jednoznačně přispět k uspokojivé administraci finančních prostředků, k tomu, aby byly tyto prostředky vynakládány do oblastí, které si finanční podporu skutečně zaslouží, cíleně, efektivně, transparentně a hospodárně.

Práce si nekladla za cíl pouze výčet činností a obecný seznam oblastí kam další úsilí o zlepšení čerpání a vynakládání finančních prostředků směřovat, ale pokouší se být maximálně reálná -i vzhledem minimálně k více jak pětiletému období, které mají za sebou kraje s čerpáním všech finančních podpor za sebou – ve svých návrzích na další progres v chování krajů jako poskytovatelů, žadatelů i příjemců finančních podpor.

2 Cíl práce

Cíle práce je rozklíčování pravomocí orgánů kraje ve vztahu k různým druhům finančních podpor (národní, unijní, mimounijní), jejich naplňování a nalezení případných oblastí, která si zaslouží větší úsilí při možných nápravách tak, aby celý proces administrace po dobu realizace projektu i povinné doby udržitelnosti byl v souladu s nezbytnou národní i EU legislativou a navazujíc doprovodnou dokumentací.

3 Metodika zpracování

Než jsem přistoupil ke zpracování tématu této práce, předcházelo tomu z mé strany studium vybrané dokumentace EU, národní legislativy, publikací, časopisů, internetových zdrojů (a diskuse s odborníky v oblasti čerpání finančních podpor) zabývajících se problematikou krajské samosprávy a administrace dotačních prostředků.

Na základě mnou získaných poznatků byla vypracována osnova, která je pro přehlednost a systematičnost členěna do jednotlivých kapitol a subkapitol.

Teoretická část je členěna na čtyři hlavní kapitoly, z nichž první se zabývá vlastním vymezením vyšších územních samosprávných celků. Další kapitoly uvádějí základní tři atributy kraje – jejich postavení, působnost a pravomoci.

Praktická část vychází z popisu vlastního dotačního systému u všech typů finančních podpor, popisu systému celého procesu dotační agendy rozděleného dle jednotlivých druhů podpor (ale vždy zachovávající stejnou strukturu pohledu - Vymezení druhu finanční podpory, Proces žádosti/projektu, Pravomoci jednotlivých orgánů kraje) a na závěr návrhy na zlepšení fungování systému přidělování finančních prostředků.

Vlastní řešení práce vychází z analýzy právních předpisů upravujících postavení kraje v procesu administrace finančních prostředků. Ke kraji je přístupováno ve třech pozicích: jako tomu, kdo poskytuje finanční podpory (národní – ze svého rozpočtu, unijní – a to jako Řídící orgán, nebo v pozici Zprostředkujícího subjektu a mimounijní) či jako tomu, kdo o finanční podporu žádá resp. následně projekt s finanční podporou realizuje.

4 Teoretická část

4.1 Vyšší územní samosprávné celky – kraje

Na území dnešní České republiky představovaly kraje původně zcela odlišný typ správní jednotky, než je tomu v současnosti, protože od středověku do 19. století se vždy jednalo o správní celky stojící mezi panstvími a zeměmi.

Jelikož, komunistickému režimu překážely země ve snadném ovládnutí státu, tak k 1.1. 1949 země nahradil centralisticky spravovanými, uměle vymezenými, malými kraji, které existovaly do roku 1960. V době příprav například připojil generální tajemník KSČ Rudolf Slánský k návrhům tyto věty: "...Rozbijeme ty mamuté úřady, jakými byly zemské národní výbory, které nešly kontrolovat. Úřady v krajích a okresech budou nyní více pod kontrolou lidových zástupců...". Kraje, které existovaly jako územní celky, vznikly 11. dubna 1960 vyhlášením zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, a jejich orgány (krajské národní výbory) měly být vytvořeny nejpozději do 1. července 1960.

Podle sociálního geografa Martina Hampla šlo o špatné sociálněgeografické členění jak na úrovni krajů, tak na úrovni okresů. „...Kraje z roku 1960 byly neorganickými celky, které nejsou vhodné zvláště pro zavedení regionální samosprávy. Výběr krajských měst a vymezení těchto krajů mimo jiné navozovaly oprávněný regionální patriotismus. Příkladem extrémních řešení odporujících přirozené spádovosti obyvatelstva bylo podřízení Liberce Ústí nad Labem nebo Olomouce Ostravě. Za extrémní „nepřirozenost“ je možno označovat i vedení hranic mezi oběma moravskými kraji (např. přerušení vazby Olomouc - Prostějov)...“ „Kraje z roku 1960 (např. Severomoravský kraj) představují ekonomicky nesourodé a v územně spádové podobě převážně umělé celky...“ ani územní členění z roku 1960 tradiční zemské členění nerespektovalo „...například Východočeský a Jihočeský kraj zasahovaly na Moravu, Jihomoravský kraj do Čech a Severomoravský kraj obsahoval kromě severní Moravy i celé České Slezsko...“

Po roce 1989 proto probíhaly dlouhé diskuse o nutnosti a formě územní samosprávy. Česká ústava z roku 1992 umožňovala například i variantu návratu k zemskému zřízení, užívané v Rakousku-Uhersku do roku 1918 a v Československu v letech 1927-1948⁹.

⁹Nakonec se reforma územní veřejné správy před více jak deseti lety stala realitou. Za rozhodný krok k jejímu naplnění lze považovat přijetí elementárních zákonů (viz. ad 4.2).

Kraje je v současné době v České republice označení pro dva různé typy objektů:

- Vyšší územní samosprávné celky (územní společenství občanů, veřejnoprávní korporace), které ustanovuje ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.
- Územní jednotky (části území republiky), které jsou stanoveny zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, v novelizovaném znění.

3 Pod pojmem kraj se rozumí:

vyšší územně správní celek, který má právo na samosprávu

- veřejnoprávní korporace, která má vlastní majetek
- v právních vztazích vystupuje nebo jedná svým jménem a nese z nich odpovědnost
- společenství občanů na území kraje
- není nadřizen obci.

4.2 Postavení krajů

4.2.1 Legislativní vymezení

Územní samospráva je vymezena v našem právním řádu těmito rozhodujícími dokumenty:

- a) Evropská charta místní samosprávy (European Charter of Local Self-government),
- b) Ústava České republiky,
- c) zákony České republiky,
- d) návrh Evropské charty regionální samosprávy z roku 1997.

ad a) Evropská charta místní samosprávy stanoví, že princip místní samosprávy je uznáván vnitrostátním zákonodárstvím a dle možnosti též ústavou. Místní samosprávu vymezuje jako výraz práva a schopnosti místních společenství v mezích zákona uspořádat a spravovat podstatnou část veřejných záležitostí ve vlastní odpovědnosti a v zájmu místního obyvatelstva s tím, že toto právo je vykonáváno radami nebo shromážděními, jejichž členové jsou voleni svobodně a tajným hlasováním na základě přímého, rovného a všeobecného volebního práva.

Rady nebo shromáždění mohou zřizovat výkonné orgány, které jsou jim odpovědné. Tím není omezena možnost, aby o určité věci rozhodlo shromáždění občanů, či aby se konalo referendum, anebo byla využita jiná forma přímé účasti občanů, jestliže to právo dovoluje.

Základní pravomoc a působnost orgánů místní samosprávy určí ústava nebo zákon. Těmto orgánům může být nadto zákonem svěřena speciální pravomoc a působnost. Orgány místní samosprávy mají právo zabývat se v rámci zákona všemi záležitostmi, které nejsou vyňaty z jejich působnosti anebo svěřeny do pravomoci jiného orgánu, a to v plné a výlučné působnosti. Ta nesmí být zpochybňována nebo omezována žádným ústředním ani regionálním orgánem, není-li k tomu zákonný důvod. (Čl. 2, 3, 4).

ad b) Ústava ČR zák. č. 1/1993 Sb., předně v rámci základních ustanovení čl. 8 zaručuje samosprávu územních samosprávných celků (tj. obcí a krajů), za druhé věnuje územní samosprávě celou hlavu sedmou (čl. 99 až 105). Ústava stanoví, že ČR se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky a na kraje, které jsou vyššími samosprávnými celky. Územní samosprávné celky charakterizuje jako společenství občanů, která má právo na samosprávu. Obec je vždy součástí kraje, který lze vytvořit nebo zrušit jen ústavním zákonem. Orgán, který samostatně spravuje obec nebo kraj je zastupitelstvo. Ústava rovněž stanoví závazně právní formu obcí a krajů. Tyto celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu. Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem. Působnost zastupitelstev obcí a krajů může být stanovena jen zákonem a obce a kraje mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.

ad c) Podrobnou úpravu působností a pravomocí krajů nalezneme v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů. Na něj navazují další právní předpisy (např. zákon o volbách do zastupitelstev krajů, o obcích, o finanční kontrole, o správě daní a poplatků, o správním řádu).

Zákon o krajích konkretizuje ustanovení Ústavy a naplňují principy obsažené v Evropské chartě, kterou ČR ratifikovalo v roce 1998. Z hlediska vymezení pojmu krajského zřízení jako územního samosprávného celku nepřináší krajské zřízení oproti Ústavě nic nového. Podrobně se však zabývá otázkami působnosti, kterou dělí na samostatnou a přenesenou, organizačním členěním krajů, otázkám ochrany samosprávy před zásahy ze strany státu a dozoru státu nad legalitou samosprávných právních aktů obcí a krajů.

Všech 14 krajů (zároveň české NUTS 3) byly fakticky zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního

zákonu České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava ČR s účinností od 1. 1. 2000 (ve znění ústavního zákona č. 176/2000 Sb.)⁵.

Lze obecně konstatovat, že česká právní úprava neodporuje evropským principům územní samosprávy, jak byly vytyčeny v Evropské chartě, která dává ve svých formulacích vnitrostátní legislativě možnost vyjádřit zvláštnosti dané kulturou a tradicí té které země. Domnívám se, že jsme jich v naší legislativě ani příliš nevyužili, spíše jsme otáleli s ratifikací Evropské charty a s požadavkem Evropské unie řešit otázku vyšších samosprávných celků.

Pokud jde o určité zobecnění ve věci vymezení územní samosprávy, domnívám se, že ji možno formulovat jako správu vlastních záležitostí určitého územně konstituovaného společenství, kterou v mezích zákona vykonávají občané (členy) zvolené orgány nebo z vůle těchto orgánů zřízené úřady jim ze své činnosti odpovědné.

Je dle mého názoru žádoucí na tomto místě ocitovat příslušné § a odstavce z výše zmíněného zákona o krajích č. 129/2000 Sb.⁴.

DÍL 1, Postavení krajů a jejich orgánů, § 1

- (1) Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.
- (2) Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.
- (3) Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje (dále jen "zastupitelstvo"); dalšími orgány kraje jsou rada kraje (dále jen "rada"), hejtman kraje (dále jen "hejtman") a krajský úřad. Orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje (dále jen "zvláštní orgán") zřízený podle zákona.
- (4) Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

DÍL 1, Postavení krajů a jejich orgánů, § 2

- (1) Kraj spravuje své záležitosti samostatně (dále jen "samostatná působnost"). Státní orgány mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být též omezen zákonem.

(2) Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům kraje, vykonávají orgány kraje jako svou přenesenou působnost (§ 29 a 30). Kraj je při výkonu státní správy správním obvodem. Kraj je povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti.

(3) Kraj při výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti chrání veřejný zájem.

(4) Kraj zajišťuje výkon finanční kontroly podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů a podle zvláštního právního předpisu.⁴¹

4.2.2 Meze krajské samosprávy

V §1, odst.1 zákona je obsažena základní definice kraje a jeho samostatné působnosti: „Kraj je územní společenství občanů; náleží mu právo na samosprávu, které vykonává v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami kraje“.

Právo na samosprávu se skloňuje ve všech pádech, je však nutné si uvědomit, že ani právo na samosprávu není bezbřehé. Má své meze, a to tyto:

- meze samosprávy „přirozené“ – právo na samosprávu končí tam, kde začíná právo na samosprávu kraje jiného (právo na samosprávu tedy nemůže být vykonáváno na úkor jiného celku s obdobným právem)
- meze samosprávy stanovené státem – obdobně jako u obcí i krajům svěřuje rozsah (meze) samosprávy stát, a to prostřednictvím zákonů, z nichž základním je právě zákon o krajích (ovšem nejen ten). Tyto meze mají více podob, uveďme ty nejtypičtější:
 1. na kraj jako subjekt právních vztahů se vztahují všechny právní předpisy jako na každou jinou právnickou osobu, a některé jednání je mu stejně jako jiným zapovězeno – tedy kraj podléhá právnímu řádu jako každý, a tím je ve svých právech „omezován“
 2. zákon o krajích pak zakotvuje speciální úpravu řady otázek – například dispozice s majetkem, veřejné zápisy z jednání orgánů kraje apod., což jsou svým způsobem omezení, která soukromoprávní subjekty neznají
 3. meze dané podstatnou samosprávného subjektu – ty vyjadřuje citované ustanovení formulací „...a v souladu s potřebami kraje.“ Výkon samosprávy by tedy nikdy neměl být v rozporu s těmito potřebami kraje, což v určitých souvislostech může být (resp. by měl být) omezující faktor v rozhodování orgánů kraje.

4. Vykonává-li vrchnostenskou (autoritativní) správu, pak smí jen to, co je mu zákonem dovoleno, nikoli naopak, a svého vrchnostenského postavení nesmí zneužívat v soukromoprávních vztazích.
- meze finančních možností – stát určuje vedle zákonů meze samosprávy kraje ještě dalším významným nástrojem, a tím jsou finanční prostředky kraji přidělované. Veškeré plány kraje v mezích jeho pravomoci mohou vzít za své proto, že na ně nebude mít peníze, přičemž sám jejich výši nijak výrazně ovlivnit nemůže. 10

4.3 Působnost krajů

Každá organizovaná činnost vyžaduje, aby měla svého odpovědného nositele. Proto jednou z nejdůležitějších, ale také nejobtížnějších úloh v každé formální organizaci je klasifikace jejích úkolů a jejich přiřazení určitým vykonavatelům. Tento proces se označuje v právu jako delegace či stanovení působnosti určitému orgánu, složce, úřadu apod. Nejinak je tomu tehdy, jestliže stát jako nositel veřejné moci deleguje zákonem její část na jiný právní subjekt odlišný od státu. To je případ územních samosprávných celků jako veřejnoprávních korporací, kdy stát tímto způsobem naplňuje právo na samosprávu konkretizací jejího obsahu (působnosti) a stanovením pravomoci používat určité právní nástroje k realizaci tohoto práva.

Působnost územních samosprávných celků však nespočívá jen ve vymezení obsahu působnosti ve věcech výkonu územní samosprávy, tj. ve správě vlastních veřejných záležitostí ku prospěchu obce, ale mnohdy i v tom, že stát formou zákona přenáší na tyto celky výkon státní správy. Proto musíme rozlišovat samostatnou působnost obcí a krajů a přenesenou působnost obcí a krajů. Tímto rozlišením je dotčena i pravomoc s výkonem té které formy působnosti spojená.

Z hlediska daného tématu je nezávažnější pravomoc orgánů krajů v oblasti samostatné působnosti, neboť pravomoc při výkonu státní správy je uspořádána podle pravidel platných ve státní správě obecně. Obecní zřízení vychází z principů Evropské charty, když stanoví, že úkoly patřící do samosprávy jsou plněny v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami kraje "...Kraj má právo na samosprávu ve věcech, které stanoví zákon ..." (14 odst.1 krajského zřízení).

Pro výkon samostatné působnosti dává naše právo krajům v zásadě možnost použít tyto právní formy:

- obecně závazné vyhlášky,
- rozhodnutí v konkrétní věci (správní akt)
- uzavření smlouvy veřejnoprávní nebo soukromoprávní
- jiná opatření.

Široký prostor je např. dán územní samosprávě v těch opatřeních, které směřují ke prospěchu konkrétního územního celku. Prostředky dané těmto celkům stejně jako jiným právním subjektům v oblasti majetkových práv, výkonu veřejných služeb nebo dobrovolného sdružování jsou značné a omezení daleko menší než je tomu ve sféře vrchnostenské.

V důsledku vzniku dvou územních samosprávných celků - menších obcí a větších krajů - se klade otázka, jaké jsou mezi oběma těmito celky ve věcech samostatné působnosti vztahy. Uplatňuje se princip subsidiarity, precizně formulovaný v Encyklice Quadragesimo anno (1931) takto: "...To, co jednotlivec může zvládnout z vlastní iniciativy a vlastními silami, nesmí mu být odňato a přikázáno společnosti. Každá činnost společnosti je ...subsidiární. Má členy společnosti podporovat, nesmí je však nikdy zničit anebo je pohltit...". V Evropské unii (dále jen „EU“) i ve vztazích uvnitř demokratických států v důsledku heterogenity skupinových zájmů byl princip subsidiarity posunut a zakotven jako právní princip v řadě dokumentů vztahů mezi různými společenstvími navzájem. V České republice je vyjádřen v § 14 odst.3 krajského zřízení slovy: "...Při výkonu samostatné působnosti kraj spolupracuje s obcemi; nesmí přitom zasahovat do jejich samostatné působnosti...". Ve vztazích nižších a vyšších samosprávných celků neplatí tedy princip hierarchický, který umožňuje vyššímu celku (orgánu) přikazovat nižšímu a tedy zasahovat i do jeho působnosti.

Smyslem každého právního řádu je vytvořit soustavu hierarchicky uspořádaných pravidel, která jsou závazná a právně vynutitelná. V moderních demokratických státech dochází k určitým korekcím zejména v tom, že vydávat závazná právní pravidla nemusí být monopolem státu, ale že je možné, aby taková pravidla za jistých podmínek mohl vydávat jako obecně závazná i jiný subjekt a přitom byla taková pravidla pramenem práva a součástí právního řádu státu. Takovými pravidly jsou především obecně závazné vyhlášky krajů jako výraz pravomoci zastupitelstev těchto celků ve věcech jejich samostatné působnosti taková pravidla vydat. Je třeba připomenout, že tato pravomoc neznámá povinnost provést vydáním obecně závazné vyhlášky nějaký zákon jako je tomu u nařízení, ale právo tak učinit,

je-li to vhodné a účelné. Jde o tzv. autonomní normotvorbu, jejíž význam a smysl je dáván do souvislosti právě se samosprávou.

4.3.1 Samosprávná působnost

Mezi působnosti krajů (jak bylo výše uvedeno) patří působnost samostatná, tzn. výkon samosprávy (především věci veřejné správy a hospodaření). V jejím rámci kraj spravuje své vlastní záležitosti. Přitom je vázán jen zákonem a nemá při výkonu této kompetence žádný nadřízený orgán.

Co se pod pojmem samosprávná působnost rozumí?

Je to:

- kraj má právo na samosprávu ve věcech, které stanoví zákon
- komplexní rozvoj území,
- spolupráce s obcemi (ale nesmějí zasahovat do jejich působnosti),
- orgány kraje jsou povinny konzultovat záměry rozvoje s orgány obcí,
- obdobně musí jednat i orgány státu vůči krajům,
- hospodaření s majetkem, sestavování rozpočtu a závěrečného účtu,
- vydávání obecně závazných vyhlášek (např. úpravy práv a povinností právnických a fyzických osob na území kraje),
- zákonodárná iniciativa kraje, kdy může předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně
- péče o komplexní rozvoj kraje,
- vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb občanů (dům důchodců, ústavy, poradny, zabezpečení dopravní obslužnosti...), pro ochranu a rozvoj životního prostředí, dopravu, výchovu...) a veřejný pořádek
- dotační politika kraje, kdy kraj formou programového financování poskytuje dotace z vlastních prostředků občanským sdružením, nestátním neziskovým organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti aktivit mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality, ochrany životního prostředí, ochrany zvířat a ochrany památek. Prostřednictvím kraje a krajského úřadu se rovněž distribuuji některé státní prostředky, mnohdy zvýšené o částky z rozpočtu kraje. Například na sociální péči, ochranu památek, obnovu venkova atd.

Dále jsou to pravomoci dané zastupitelstvu a radě kraje a hejtmanovi (viz. kapitola 4.4.2).

Mezi tyto působnosti můžeme zařadit i to, že při výkonu samosprávné působnosti kraj spolupracuje s obcemi a všechny orgány kraje, obce a státu si poskytují bezplatné informace a údaje pro výkon jejich působností.

I případná spolupráce kraje s územními celky jiných států a vstupování do regionálních seskupení se zahraničními partnery a vstupování krajů do regionálních seskupení patří mezi tuto působnost. Na druhou stranu kraj např. nemůže být členem občanského sdružení ani svazku obcí.

4.3.2 Působnost přenesená

V rámci této působnosti plní kraje na základě zákona úkoly za stát, tzn. úřadují namísto něj. Jde zejména o všechna správní řízení. Ve většině řízení jsou kraje a jejich úřady odvolacím místem proti rozhodnutím úřadů obcí a měst učiněným v I. stupni. Přenesenou působností resp. výkonem státní správy se v případě kraje rozumí, že kraj vykonává přenesenou působnost na svém území ve věcech, které stanoví zákon (sociální péče, životní prostředí,...) a pro výkon této přenesené působnosti obdrží kraj příspěvek ze státního rozpočtu. A dále, že orgány kraje jsou podřízeny příslušným ministerstvům.

4.3.3 Orgány kraje

Jak jsem již uvedl v kapitole ad Postavení a pravomoci krajů jsou vymezeny zvláštním zákonem (č. 129/2000 Sb.), podle něhož kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Dle tohoto zákona Kraj spravuje zastupitelstvo kraje, dalšími orgány jsou rada kraje, hejtman a krajský úřad. Kraj si však může vytvořit i další orgány.

4.3.3.1 Zastupitelstvo kraje

⁶Zastupitelstvo kraje je kolektivní voleným orgánem kraje. Skládá se ze členů zastupitelstva (zástupci politických stran nebo nezávislí), kteří jsou v krajských volbách voleni na 4 roky (ujímají se funkce zvolením a složením slibu). Jejich počet závisí na počtu obyvatel daného kraje (do 600 000 obyvatel - 45 členů, 600 000 – 900 000, 55 členů a nad 900 000 obyvatel – 65 členů).

Zasedání zastupitelstva jsou veřejná a pořizuje se z nich zápis, který je následně uložen na krajském úřadě k nahlédnutí. Zastupitelstvo mimo jiné volí hejtmana, zástupce

hejtmana a další členy rady kraje. Má právo předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně a vydává obecně závazné vyhlášky kraje.

4.3.3.2 Rada kraje

Rada kraje je výkonným orgánem kraje zodpovědným zastupitelstvu. Jejími členy jsou hejtman a zástupce, náměstek hejtmana a další členové. Každý člen rady má svěřeno zabezpečování konkrétních úkolů v jednotlivých oblastech (investice, školství, kultura apod.).

Schůze rady jsou neveřejné, zápis z nich je následně uložen na krajském úřadě k nahlédnutí.

Rada kraje se schází dle potřeby

Počet členů rady je (do 600 000 obyvatel – 9 členů, nad 600 000 obyvatel – 11 členů).

Schůzi svolává a řídí hejtman.

4.3.3.3 Hejtman kraje

Hejtman reprezentuje kraj navenek. Spolu se svým zástupcem je volen zastupitelstvem a oba zodpovídají zastupitelstvu za výkon své funkce.

4.3.3.4 Krajský úřad

Zabezpečuje veškerou úřední agendu kraje, jak v samostatné tak přenesené působnosti.

Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti, které mu uloží rada a zastupitelstvo, pomáhá v činnosti výborů zastupitelstva a komisí rady, mimo jiné vykonává i některé kontrolní a organizační funkce ve směru k obecním úřadům a podporuje komunikaci různých úrovní samosprávy.

Krajský úřad (tvoří ho ředitel - zaměstnanec kraje a zaměstnanci kraje) se člení na odbory a oddělení. V čele stojí ředitel krajského úřadu, jenž je za plnění úkolů krajským úřadem přímo odpovědný hejtmanovi. Mimo jiné plní také úkol statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům kraje.

Krajský úřad zřizuje úřední desku, má vlastní razítko, pečeť, znak, prapor.

4.3.3.5 Výbory

Vedle výše zmíněných orgánů může kraj ustavovat i další orgány (zastupitelstvo výbory a rada komise). Zastupitelstvo zřizuje pro iniciativní i kontrolní funkce výbory a to

vždy nejméně finanční výbor, kontrolní výbor a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost.

Počet členů je vždy lichý, k usnesení je potřeba nadpoloviční většina všech členů a jejich usnesení musí být písemné a podepsané.

4.3.4 Dozor státu nad působností krajů

Dozor je možné vykonávat pouze z ústřední úrovně.

Nezákonné a nesprávné předpisy kraje přísluší pozastavit Ministerstvu vnitra ČR, pokud kraj nezjedná ve lhůtě nápravu, je předána věc k dalšímu řízení Ústavnímu soudu

4.3.5 Podíl občanů na územní samosprávě

- občané se mohou podílet na územní správě jen na úrovni obecní a krajské
- v dekoncentrovaných orgánech územní státní správy pracují úředníci ve státní službě
- občané se mohou podílet na samosprávě obce či kraje, kde mají trvalý pobyt, či jim bylo uděleno čestné občanství
- občan ČR s trvalým místním pobytem, starší 18 let, mohou volit členy zastupitelstva, mohou rozhodovat při obecním referendu
- mohou podávat návrh na místní referendum
- občané se mohou stát členy výborů zastupitelstva
- členy komisí rady, i členy zvláštních orgánů
- občané mají právo účastnit se zasedání zastupitelstva a vyjadřovat své stanovisko k projednávaným věcem v souladu s jednacím řádem
- občané mohou orgánům kraje a obce podávat návrhy
- občané mohou podávat petice dle zákona č. 85 / 1990 Sb., o právu petičním, ve znění pozdějších předpisů 8

4.3.6 Vazby mezi krajem a obcemi

Vztah obce a kraje je ovládán zásadou relativní autonomie, to znamená, že státní orgány a orgány krajů mohou (v rámci výkonu přenesené působnosti) do samostatné působnosti obce zasahovat jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon

stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem (viz § 7 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů). Vzájemné vazby mezi obcemi a kraji dále upravuje zák. č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů¹⁷.

Lze tedy shrnout, že:

- na úseku samostatné působnosti má vlastní, nezávislou, samostatnou působnost obec i kraj. Obsahem právních vztahů jsou především vzájemná informační povinnost, kooperační povinnost a další.
- na úseku přenesené působnosti (výkonu státní správy) je kraj instančně vyšším orgánem, pokud není zvláštním předpisem stanoveno jinak. Dle současné právní úpravy provádějí kraje v rámci této působnosti dohled (dozor) nad zákonností výkonu samostatné působnosti obcí. Tento vztah je pak navíc naplněn řadou dalších, konkrétně vymezených práv a povinností.

4.4 Právomoci krajů

Právomoci kraje jsou velmi rozsáhlé a ovlivňují život každého občana, byť si to často neuvědomujeme.

Hlavní pravomocí kraje je dbát o rozvoj svého území. K tomu má k dispozici nemalé finanční prostředky, kterými může podporovat spolky, společenské organizace, sbory dobrovolných hasičů, opravovat památky, přispívat obcím v rámci dotačního systému. V současné době plynou do České republiky miliardy z fondů EU. Právě kraje rozhodují o mnohamiliardových částkách, prioritách a jejich podpoře.

Obdobně kraje rozhodují o síti středních škol (odborných, všeobecných) o struktuře učebních oborů v rámci své územní působnosti. Kraje výrazně zasahují do zdravotnické politiky, protože jsou zřizovateli (resp. zakladateli) nemocnic na svém území. Zajišťují dopravní obslužnost a objednávají jednotlivé linky hromadné dopravy do obcí ve svém obvodu. Jelikož kraje vlastní silnice II. A III. třídy, nesou odpovědnost za jejich stav a opravy.

Právní předpisy vydávané v samostatné působnosti jsou obecně závazné vyhlášky kraje (uveřejňují se ve Věstníku právních předpisů kraje). Ve správním řízení mohou orgány kraje rozhodovat jak v samostatné, tak přenesené působnosti kraje

Poznamenávám však, že výše uvedený výčet představuje jen nejdůležitější pravomoci krajů.

4.4.1 Základ krajské samosprávy

4.4.1.1 Osobní

Osobním základem kraje – územní společenství občanů kraje, tj. FO s trvalým pobytem v obci nebo na území vojenského újezdu v územním obvodu kraje. Občan má právo volit, účastnit se jednání zastupitelstva, dávat orgánům kraje návrhy, podněty, připomínky...⁹⁾

4.4.1.2 Územní

Kraje mají svůj úřad, hejtmana, radu, zastupitelstvo. Kraje se nemohou slučovat, připojovat, rozdělovat jako obce, jejich území lze měnit jen zákonem (území okresů vyhláškou).⁹⁾

4.4.1.3 Ekonomický

Majetek krajů je tvořen hmotným majetkem a majetkovými právy. Kraj má vlastní majetek, se kterým samostatně hospodaří, má vlastní příjmy a svůj vlastní rozpočet.

Přesto existují některé rozdíly, protože jde o veřejnoprávní korporace - spravovat majetek v souladu se zájmy územního společenství občanů, nepodstupovat nepřiměřené podnikatelské riziko, až na výjimky nesmí ručit za závazky, omezit nakládání s majetkem samosprávného celku je možné jen zákonem, zákonem stanoveným způsobem a vyžaduje-li to ochrana zákona.

Kraj vede účetnictví o stavu a pohybu majetku, sestavuje na příslušný kalendářní rok rozpočet a hospodaří podle něj, vyúčtování výsledků hospodaření musí do 3 měsíců od skončení kalendářního roku. To je předkládáno zastupitelstvu a kontrolováno auditorem (tuto kontrolu může taky provést Ministerstvo financí).

Základní majetkové vybavení získaly kraje přechodem z majetku státu na základě rozhodnutí příslušného ústředního správního úřadu, způsob a rozsah stanovil zákon (účinný od 2001).

Hospodaření krajů se řídí ročním rozpočtem, popřípadě rozpočtovým výhledem (je-li sestaven, sestaven obvykle na 2 až 5 let), jestliže rozpočet není schválen, hospodaří se dle rozpočtového provizoria (zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zák. č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků).⁹⁾

4.4.2 Pravomoci orgánů kraje

4.4.2.1 Zastupitelstvo kraje

Pravomoci zastupitelstva kraje:

- rozhoduje ve věcech v samostatné působnosti
- vydává obecně závazné vyhlášky kraje, které se zveřejňují ve Věstníku právních předpisů kraje-15dnů
- schází se dle potřeby nejméně 1 za 3měsíce
- může předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně
- zřizuje a zrušuje výbory
- volí hejtmana, který zasedání svolává a řídí
- zasedání je veřejné.

4.4.2.2 Rada kraje

Pravomoci rady kraje:

- zabezpečovat hospodaření podle rozpočtu kraje
- stanovuje počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu
- zřizuje a zrušuje komise
- vydává nařízení kraje, které se zveřejňuje ve Věstníku právních předpisů kraje – účinnost 15dnů po zveřejnění
- stanovuje pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností.

4.4.2.3 Hejtman kraje

Pravomoci hejtmana:

- s náměstkem podepisují právní předpisy kraje
- se souhlasem ministra vnitra odvolává a jmenuje ředitele krajského úřadu
- plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti kraje
- svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady
- zastupuje ho náměstek hejtmana a může jich být více.

4.4.2.4 Krajský úřad

Pravomoci krajského úřadu:

- přezkoumává rozhodnutí vydané orgány obce a magistráty statutárních měst
- ukládá sankce
- poskytuje odbornou pomoc obcím
- zabezpečuje koordinaci činností v kraji.

Pravomoci ředitele:

- zajišťuje úkoly v přenesené působnosti, plní úkoly zaměstnavatele
- je oprávněn předkládat radě návrhy na vydání nařízení kraje
- nesmí vykonávat funkci v politických stranách (smí být členem).

4.4.2.5 Výbory

Výbory jsou iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstva kraje. Nemají tedy žádnou vlastní působnost v tom smyslu, že činí nějaké úkony navenek kraje. Všechny výstupy z výborů jsou určeny vždy zastupitelstvu kraje.

Výbory plní úkoly, kterými je pověřil zastupitelstvo. Zastupitelstvu předkládají výbory stanoviska a návrhy.

Tři výbory zřizovaných povinně mají stanoveny samostatné úkoly (§ 78, odst. 4), 5) a 6) a tyto úkoly plní bez ohledu na to, zdali jim je zastupitelstvo stanoví nebo ne. Naopak – plnit je musí i proti případné nevěli zastupitelstva.

5 Praktická část

5.1 Dotační systém

Pod pojmem dotační systém rozumím kompletní systém přidělování dotačních prostředků, který si dovolím pro větší porozumění rozdělit dle časové posloupnosti na:

- tvorbu rozdělení finančních alokací pro jednotlivé typy podpor, oblastí a zpracování hlavních programových dokumentů vč. vytvoření pozic
- činnosti související s vypsáním Výzev k předkládání žádostí o finanční podporu
- administrativní kontrola a proces hodnocení žádostí
- vydání právního aktu (Rozhodnutí o poskytnutí dotace, Podmínky rozhodnutí, Smlouva o poskytnutí dotace, Smlouva o poskytnutí účelové dotace,...)

- realizace projektu (realizace, monitoring, refundace, certifikace, kontrola,...)
- povinná doba udržitelnosti projektu.

A pojem dotační prostředky?

Pod tímto pojmem chápu finanční prostředky z národních zdrojů, zdrojů EU i mimounijních zdrojů (Finanční mechanismy EHP/Norska, Švýcarské fondy, Interreg, apod.)

5.1.1 Národní finanční prostředky

Poskytovateli podpor těchto dotačních prostředků mohou být ministerstva resp. kraje, či obce.

Jelikož se téma této práce týká krajů, uvedu několik oblastí, kam směřují podpory kraje:

- Životní prostředí – odpady, vodní hospodářství, hospodaření v lesích, EVVO,...
- Venkov a zemědělství – program rozvoje venkova
- Regionální rozvoj – pro začínající podnikatele, zkvalitnění služeb turistických informačních center, na zpracování územních plánů, udržování čistoty cyklistických komunikací
- Kultura a památková péče – podpora v oblasti kultury a památkové péče
- rozvoj materiálně technické základny mimoškolních zájmových aktivit dětí a mládeže
- Sociální a rodinná politika – Dotační program na podporu a rozvoj nestátních neziskových subjektů zajišťujících veřejně prospěšnou činnost v oblasti sociálních služeb
- Prevence a požární ochrana – na požární techniku a věcné prostředky dobrovolných hasičů, primární prevence rizikových chování, protidrogové aktivity, podpora škol, které se orientují na zdraví...
- Zdravotnictví – na podporu a rozvoj nestátních neziskových organizací zajišťujících veřejně prospěšnou činnost v oblasti zdravotnictví. Dotační program "Zdravé obce, města a mikroregiony
- Ostatní dotace.

Dotační politika kraje by měla navazovat na program regionálního rozvoje – plán rozvoje kraje, konkrétní záměry by se měly projednávat s představiteli obcí, neměly by podléhat náhlým změnám, postup kraje by měl být předvídatelný, aby mohlo být dosaženo zamýšleného efektu. Obce by měly mít rovný přístup ke grantům a dotacím kraje na základě transparentních pravidel.

Dotace z ministerstev chci zmínit pouze ve dvou případech a to Ministerstvo práce a sociálních věcí (příjemci jsou sociální ústavy, jejichž zřizovatelem může být kraj) ministerstvo vnitra (snižování kriminality a protidrogová prevence).

5.1.2 Prostředky EU a mimounijní finanční prostředky

Předchozí kapitola pojednávala o dotačním systému, kdy je žadatelům/příjemcům dána možnost žádat/poskytovat finanční prostředky pouze z národních zdrojů.

Současně má ČR možnost resp. potenciální příjemci čerpat finanční prostředky z EU i mimounijní prostředky (Finanční mechanismy EHP/Norska – dále jen „FM EHP/Norska“, Švýcarské fondy, Interreg, apod.). Tato možnost již v modifikované podobě platila i v předchozím programovacím období (2004 – 2006) a to jak pro unijní, tak mimounijní prostředky.

V rámci prostředků např. ze Strukturálních fondů (dále jen „SF“) si dovolím právě za období 2004 – 2006 uvést tzv. Společný regionální OP (dále jen „SROP“) jako souhrnný dokument zahrnující rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti (celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy), které byly v tomto období podporovány a kompetentním orgánem za uspokojivou administraci finančních prostředků byly kraje.

Důraz byl v rámci SROP kladen na podporu vyváženého a udržitelného ekonomického rozvoje regionů, který vychází z iniciativ veřejného, neziskového a soukromého sektoru. Program byl založen na eliminaci faktorů, které překáželi rozvoji potenciálu regionu a na využití výhod, které poskytovali příležitosti pro ekonomický růst.

SROP podporoval především aktivity, jejichž realizace z hlediska platné české legislativy spadá do působnosti obcí nebo krajů. Tím se tento program odlišoval od zbývajících operačních programů, které se zaměřovaly na realizaci opatření, jež jsou z hlediska české legislativy převážně v působnosti státu. Určitou výjimku představovala priorita 4 - Rozvoj cestovního ruchu a lázeňství, kde vedle podpory aktivit majících místní či regionální charakter byly podporovány i aktivity, které mají horizontální či nadregionální charakter.

Cílem SROP bylo především dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel regionů prostřednictvím nových ekonomických aktivit s důrazem na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury a životního prostředí, na všeobecný rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace.

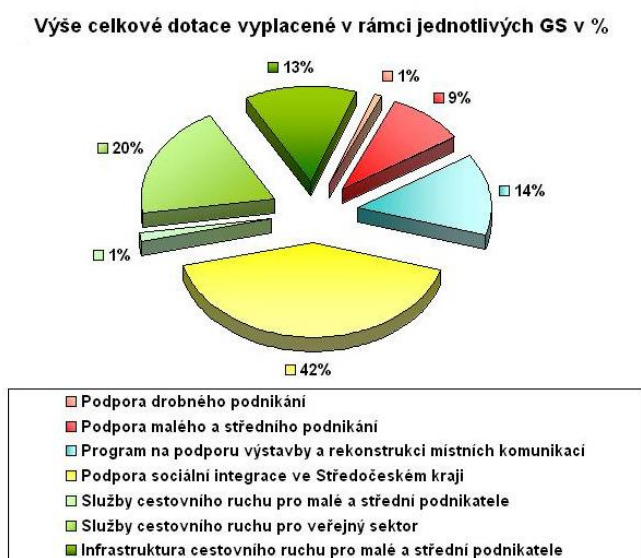
A jaká byla třeba grantová schémata?

Grantová schémata SROP například ve Středočeském kraji byla zaměřena na:

- podporu drobného podnikání ve vybraných regionech,
- podporu malého a středního podnikání ve vybraných regionech,
- podporu rekonstrukce místních komunikací,
- podporu sociální integrace,
- podporu služeb cestovního ruchu pro subjekty veřejného sektoru,
- podporu služeb cestovního ruchu pro subjekty soukromého sektoru,
- podporu infrastruktury cestovního ruchu pro subjekty soukromého sektoru.

V tabulce č. 1 je uveden pro ozřejmení i přehled čerpání finančních objemů dle jednotlivých grantových schémat.

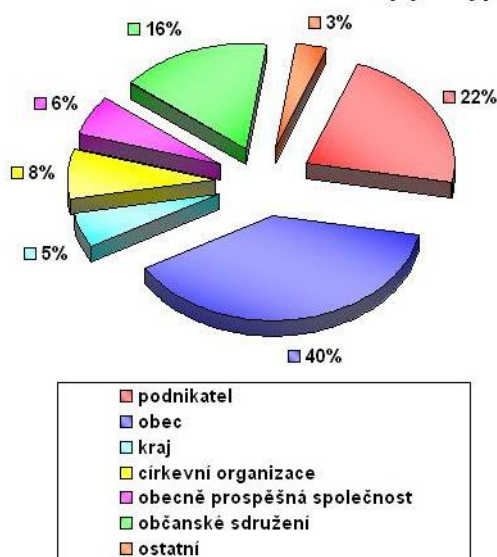
Tabulka č. 1 Čerpání dle jednotlivých schémat

Tabulka č. 2 naopak znázorňuje skladbu příjemců podpor v rámci SROP pro Středočeský kraj.

Tabulka č. 2 Struktura žadatelů SROP Středočeský kraj

Struktura žadatelů v GS SROP dle jejich typu v %

Aby byly prostředky z těchto fondů čerpány v souladu s evropskou a národní legislativou, měla ČR možnost před vstupem do EU se administrací těchto prostředků „naučit“ v rámci tzv. předvstupních fondů (Phare, Sapard, Ispa).

V souladu s rozpočtovým obdobím EU má v tuto chvíli za sebou ČR již jedno programovací období (2004 – 2006). Nyní se nachází v předpoledním roce dalšího programovacího období (2007 – 2013) a účastní se vyjednávání o podobě programovacího období dalšího (2014 – 2020). Každé z těchto období je svým způsobem jedinečné a vyznačuje se charakteristickými znaky, které se pokusím dále ve stručnosti popsat.

Nyní k fondům EU. Proč jsou a kam jsou z nich finanční prostředky směřovány?

EU prostřednictvím politiky soudržnosti usiluje o rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech svých členských států a jejich regionů. Cílem je, aby se zmírnily rozdíly v životní a ekonomické úrovni mezi chudšími a bohatšími zeměmi EU a zároveň se zvyšovala schopnost EU jako celku čelit výzvám 21. století. Ve středu zájmu spolu s důrazem na udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost stojí vytváření otevřené, flexibilní a soudržné společnosti s vysokou mírou zaměstnanosti.

Tomuto úsilí se souhrnně říká evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti (dále jen „HSS“), či krátce kohezní politika (koheze znamená soudržnost).

HSS patří vedle zemědělské politiky k nejvýznamnějším evropským agendám a EU na ni vynakládá více než třetinu svého společného rozpočtu.

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky HSS. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony.

EU disponuje třemi hlavními fondy:

- SF:
 - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)
 - Evropský sociální fond (ESF)
- Fond soudržnosti (FS)

Na právě probíhající programové období 2007—2013 má ČR z evropských fondů k dispozici 26,69 miliard eur tj. cca 600 miliard Kč.

Každá členská země si před zahájením nového programovacího období dojedná s Evropskou komisí (dále jen „EK“) operační programy (dále jen „OP“), které jsou zprostředkujícím mezistupněm mezi třemi hlavními evropskými fondy (ERDF, ESF, FS) a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. Jsou to strategické dokumenty představující průnik priorit politiky HSS EU a individuálních zájmů členských států.

Česko si pro stávající období vyjednalo 26 OP:

- 8 z nich je zaměřeno tématicky (např. na dopravu, vědu a vzdělávání, zaměstnanost, životní prostředí, ...) – technické OP
- 7 zeměpisně (na Středočeský kraj, Střední Moravu, Moravskoslezsko atd.) – regionální OP
- ostatní OP (Evropská územní spolupráce) umožňují přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci či zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace politiky soudržnosti.

OP jako oficiální dokumenty schválené EK definují, které problémy chce ČR za prostředky získané z evropského rozpočtu řešit a čeho chce v programovém období 2007 - 2013 dosáhnout.

OP se dělí na prioritní osy, které konkrétněji vymezují, na co mohou být finance přidělené danému OP vynaloženy. Prioritní osy se dále skládají z oblastí podpory, případně i z podoblastí podpory.

Každý subjekt, jenž chce požádat o finanční podporu z fondů EU, musí předložit žádost poskytovateli podpory, tzn. Řídicímu orgánu (dále jen „ŘO“) resp. Zprostředkujícímu subjektu (dále jen „ZS“) OP. Řídicími orgány OP jsou u tématicky zaměřených OP resortní ministerstva; u územně vymezených OP Regionální rady regionů soudržnosti, což jsou územní celky odpovídající jednomu nebo více českým krajům zřízené za účelem přijímání dotací z evropských fondů.

Žádosti o podporu mohou předkládat obce, kraje, ministerstva, podnikatelé, vlastníci dopravní infrastruktury, neziskové organizace, školy, výzkumná centra a další. Vždy to záleží na textu konkrétné Výzvy resp. oprávněných žadatelích.

Jaké projekty jsou financovány z fondů EU?

A) Podporované aktivity v rámci technických OP

Rozvoj dopravy a dopravní infrastruktury

Např. výstavba a opravy silnic, železnic, dálnic, obchvatů, říční infrastruktury, budování přístupných terminálů integrované veřejné dopravy, nákupu dopravních prostředků městské hromadné dopravy apod.

Ochrana životního prostředí

Např. budování čistíren odpadních vod, rozvodných sítí pitné vody, výsadba regenerační zeleně, instalace větrných elektráren, budování systémů odděleného sběru odpadů, investiční podpora vzdělávacích, poradenských a informačních center environmentálního vzdělávání apod.

Rozvoj měst a obcí, přeshraniční spolupráce

Např. úpravy veřejných prostranství, včetně výsadby okrasné zeleně, infrastruktura pro poskytování sociálních, vzdělávacích a zdravotnických služeb, infrastruktura pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů, společenských a kulturních aktivit, regenerace bytových domů apod.

Rozvoj cestovního ruchu

Např. rozvoj kapacit ubytovacích zařízení, vybudování, rekonstrukce a obnova skanzenů, muzeí apod., budování cyklostezek a cyklotras s využitím pro cestovní ruch, prezentace turistických destinací apod.

Rozvoj lidských zdrojů

Např. rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané, poskytování sociálních služeb, zvyšování kvality výuky cizích jazyků, vytvoření systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, inovace vzdělávacích programů, vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje, podpora dalšího vzdělávání apod.

Zlepšování kvality služeb poskytovaných veřejnou správou a samosprávou

Např. výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy, zavádění moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy apod.

Podpora podnikání, vědy a výzkumu

Např. podpora při zakládání podniků, nákupu výrobních technologií, podpora patentové aktivity podniků, vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol, výstavba a další rozvoj existujících průmyslových parků, podpora rozvoje poradenství v oblasti eko-technologií a environmentálních systémů řízení, podpora marketingových služeb apod.

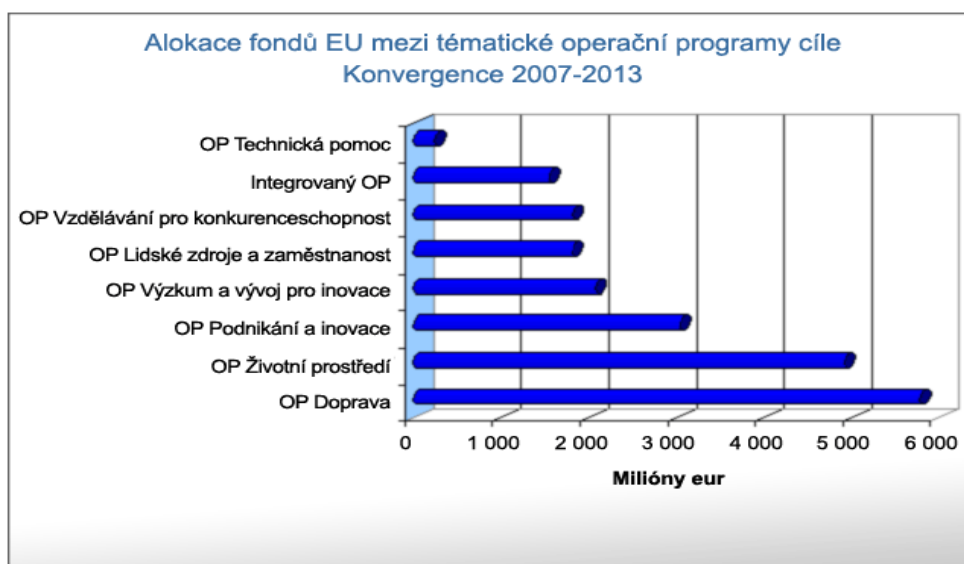
Program rozvoje venkova

Oproti období 2000 - 2006 již pod ZS nespadá podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova. Tyto oblasti jsou financovány prostřednictvím Programu rozvoje venkova financovaného z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Všechny tyto podpory jsou agregovány do různých operačních programů (Integrovaný OP, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP lidské zdroje a zaměstnanost apod.). Ty mají svá specifika (finanční alokace, oprávnění žadatelé, výše kofinancování, apod.) a která jsou gesčně řízena tzv. ŘO (Ministerstvo místního rozvoje, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství, apod.) a ZS (Ministerstvo kultury, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, apod.).

V následující tabulce jsou pro představu uvedeny i finanční alokace prostředků z EU mezi technickými – tématickými OP v rámci ČR.

Tab. č. 3 Alokace fondů EU – tematické OP – 2007 - 2013

Tab. č. 4 Loga Technických OP

Integrovaný OP	OP Podnikání a inovace	OP Životní prostředí	OP Doprava
			
OP Vzdelávání pro konkurenceschopnost	OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP Technická pomoc
			

B) Podporované aktivity v rámci Regionálních operačních programů (dále jen „ROP“)

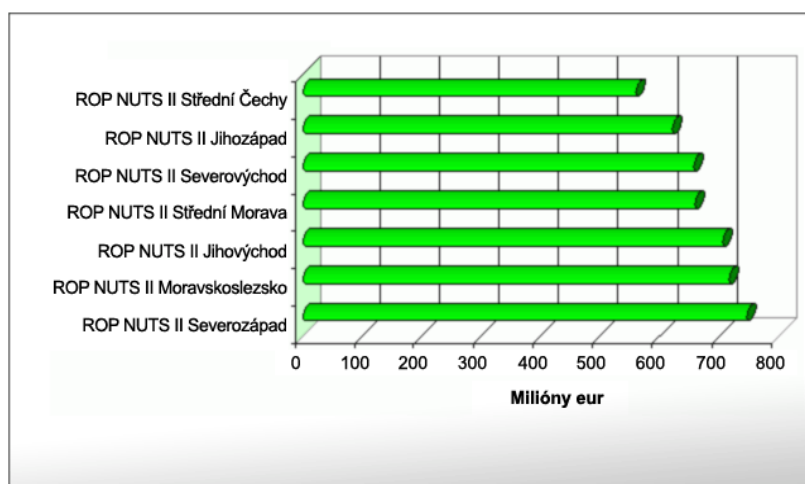
V rámci cíle Konvergence je pro období 2007 - 2013 je připraveno celkem 7 ROP určených pro celé území České republiky s výjimkou Hlavního města Prahy.

ROP pokrývají několik tematických oblastí s cílem zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity regionů pro investory. Každý ROP je řízen samostatně Regionální radou (dále jen „RR“) příslušného regionu soudržnosti.

Na ROP cíle Konvergence je z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. €.

V následující tabulce jsou pro představu uvedeny i finanční alokace prostředků z EU mezi ROP jednotlivých NUTSů v rámci ČR.

Tab. č. 5 Alokace fondů EU – ROP – 2007 - 2013

Jaké projekty lze z ROP financovat?

Přestože je každý ROP samostatným dokumentem spravovaným samostatnou RR a reagujícím na potřeby příslušného regionu, obecně se zaměřují na obdobná témata, která lze shrnout do následujících oblastí:

- Dopravní dostupnost a obslužnost - výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy a místních komunikací včetně odstraňování bodových závad na nich, výstavba stezek pro bezmotorovou dopravu, infrastruktura pro potřeby veřejné dopravy - dopravní terminály, železniční stanice, zastávky, informační systémy, pořízení vozidel veřejné dopravy, výstavba, rekonstrukce a modernizace infrastruktury veřejných regionálních letišť apod.
- Rozvoj území - příprava rozvojových území pro podnikání, bydlení a služby, revitalizace centra města a památkových zón, výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturu a volný čas, objektů sociální a vzdělávacích infrastruktury, stavební obnova a dostavba veřejných prostranství, náměstí, architektonických prvků, odstranění nevyužitelných staveb a ekologických zátěží apod.
- Regionální rozvoj podnikání - rekonstrukce, modernizace a revitalizace stávajících objektů pro podnikání včetně brownfields, investice do dopravní a technické

infrastruktury průmyslových zón a lokalit menšího rozsahu, podpora investic zlepšujících materiálně-technické vybavení a podmínky firem, škol a učilišť určených pro zaškolení absolventu a osvojení praktických dovedností apod.

- Rozvoj cestovního ruchu - výstavba a rekonstrukce turistických cest (pěší stezky, cyklostezky, hippostezky, vodní cesty, přístavy či přístaviště) včetně doprovodné infrastruktury a značení, rekonstrukce, modernizace a rozvoj ubytovacích kapacit rozšíření o návazné služby (sportovní zařízení vč. půjčoven sportovních potřeb, wellness služby, zábavní centra apod.), rekonstrukce kulturní či technické památky nebo kulturní zajímavosti pro využití v cestovním ruchu, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných primárně pro cestovní ruch včetně návazné infrastruktury, modernizace, rozvoj a rekonstrukce lázeňské infrastruktury a navazujících zařízení, marketingové kampaně s nadregionálním dopadem, informační a komunikační technologie v oblasti řízení a propagace cestovního ruchu apod.

Uvedený výčet podporovaných aktivit se ale může v jednotlivých regionech soudržnosti dále lišit.

Tab. č. 6 Loga ROP

ROP NUTS II Severozápad	ROP NUTS II Severovýchod	ROP NUTS II Střední Čechy	ROP NUTS II Jihozápad
			
ROP NUTS II Jihovýchod	ROP NUTS II Moravskoslezsko	ROP NUTS II Střední Morava	
			

C) Jak jsem uvedl, i když je ČR členem EU má právo čerpat i tzv. mimounijní prostředky. Jedná se například o FM EHP/Norska, tzv. Švýcarské fondy, Interreg apod.

1.) FM EHP/Norska

V souvislosti se vstupem nových členských zemí do EU byla uzavřena i Dohoda o účasti ČR a dalších nově přistoupivších států v Evropském hospodářském prostoru (dále jen „EHP“). Tento akt automaticky vyplynul ze vstupu výše uvedených zemí do EU, kdy se předpokládá, že země vstupující do EU zároveň rozšíří seskupení zvané Evropský hospodářský prostor.

V rámci této Dohody byly zavedeny i dva dotační programy – tzv. Finanční mechanismus EHP a Norský finanční mechanismus, jejichž cíli je přispívání ke zmírňování hospodářských a sociálních rozdílů v rámci EHP. V letech 2004-2009 přispívala Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví a Norské království (tzv. donorské státy) prostřednictvím těchto nástrojů zemím přistupujícím do EHP na projekty např. v oblastech kulturního dědictví, rozvoje lidských zdrojů, ochrany životního prostředí, zdravotnictví a péče o dítě aj. Vzhledem k tomu, že oba programy jsou administrovány společně, užívá se společné označení Finanční mechanismy EHP/Norska, často lze v této souvislosti slyšet i ne zcela správné označení „Norské fondy“.

Pro pětileté období 2004 – 2009 činila částka alokovaná pro ČR celkem 110,91 mil. EUR (což je cca 2,5 x více než v rámci SROP pro Středočeský kraj).

Oprávněnými žadatelem mohli být obce, svazky obcí, kraj (žadatel/příjemce byl např. krajský úřad Vysočina, Zlín, Středočeský, Plzeňský, Ústecký, apod.), organizace zřízená nebo založena krajem nebo obcí, vzdělávací/výzkumná instituce, nestátní nezisková organizace nebo podnikatelský subjekt. Pro další období se nyní pravidla připravují – v červnu 2011 bylo podepsáno Memorandum o porozumění o implementaci a nyní probíhají finální práce, aby mohli být první Výzvy vyhlášeny nejpozději na podzim 2012.

2.) Program švýcarsko-české spolupráce

^[15] Na základě Memoranda o porozumění mezi EU a Švýcarskou konfederací o finančním příspěvku pro nově přistoupené státy EU (podepsáno 27. února 2006) a Rámcové dohody mezi Švýcarskou federální radou a vládou ČR o implementaci Programu švýcarsko-české spolupráce na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšířené Evropské unie (podepsána dne 20. prosince 2007) je pro ČR alokováno 109,78 mil. a se může ČR resp. oprávnění žadatelé/příjemci podílet na čerpání finančních prostředků z tohoto fondu v rámci níže uvedených prioritních oblastí a finančních alokací:

1. Bezpečnost, stabilita, podpora reforem	26 mil. CHF
Posílení regionální a místní kapacity	
Prevence a řízení katastrof	
Modernizace soudnictví	
Boj proti korupci a organizovanému zločinu	
2. Životní prostředí a infrastruktura	30 mil. CHF
Obnova a modernizace základní infrastruktury a zlepšení životního prostředí	
Fond environmentální expertízy	
3. Podpora soukromého sektoru	12 mil. CHF
Zlepšení regulace ve finančním sektoru	
Přístup SMEs k finančním zdrojům	
4. Rozvoj lidských zdrojů a sociální rozvoj	11 mil. CHF
Fond na stipendia	
Zdraví	

Jako oprávnění žadatelé mohou být kraj; organizace zřízená nebo založená krajem; obec; svazek obcí; organizace zřízená nebo založená obcí; nestátní nezisková organizace; vzdělávací/ výzkumná instituce; organizace, která zajišťuje služby ve veřejném zájmu na základě veřejnoprávní smlouvy; dobrovolná nebo společenská organizace. instituce veřejné správy na všech úrovních (státní správa, regionální a místní samospráva), univerzity a školy,

Kraj současně může být i v roli Zprostředkujícího subjektu (kdy Národní koordinační jednotkou je Ministerstvo financí, dále jen „NKJ“).

- ZS = veřejný subjekt (OSS / kraj) pověřený NKJ na základě Dohody o delegování/Dohody o spolupráci, který vykonává delegované/pověřené činnosti NKJ vůči předkladatelům návrhů projektů.
- Žadatel = předkladatel záměru projektu či konečného návrhu projektu.

3.) Mezuregionální spolupráce 2007- 2013 (INTERREG IVC)

OP Mezuregionální spolupráce je zaměřený na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepší účinnost politiky regionálního rozvoje.

Tento program je podobný OP Nadnárodní spolupráce Střední Evropa, ovšem je více zaměřen na výměnu zkušeností mezi samotnými regiony, sblížení méně zkušených regionů s více zkušenými a přenos získaných „dobrých praxí“ do hlavních programů strukturálních fondů.

V rámci tohoto OP se zaměřuje podpora na:

- Inovace a znalostní ekonomika
- Životní prostředí a předcházení rizikům

5.2 Systém celého procesu dotační agendy

Celou tuto kapitolu 5.2 vnímám jako stěžejní, expertní část této práce. Předchozí kapitoly pro tuto část nastavují určitý rámec, vymezení. Mnohdy v nich byly podány informace, jež vycházejí z více méně známých skutečností. Zbývající část bakalářské práce se nyní pokusím podat z pohledu reálných zkušeností (vždy u každé oblasti s jednou konkrétní finanční podporou resp. v rámci kapitoly 5.2.2 třemi podporami) do určité míry podrobnosti. Zásadní pro hodnocení administrace té které podpory bude to, zda je kraj jako poskytovatel podpory či její příjemce. V kapitole 5.2.4 si pak dovoluji navrhnout určité náměty pro zlepšení celého dotačního systému a to v šíři tak jak jej vnímám já a jak jsem si jej dovolil nastavit na str. 23 v úvodu bodu 5.1

5.2.1 Národní finanční prostředky

Grantové a dotační tituly jsou základní formou poskytování finančních příspěvků z krajského rozpočtu institucím, jednotlivcům i obcím. Jsou poskytovány ve veřejném zájmu v souladu s příslušnými Programy rozvoje jednotlivých krajů, případně s jinými rozvojovými dokumenty kraje tak, aby byl zajištěn všestranný rozvoj území kraje a uspokojeny potřeby občanů kraje.

Postup pro poskytování dotací bývá většinou upraven v příslušné směrnici kraje a stejně tak většinou i pravidla publicity.

5.2.1.1 Vymezení druhu finanční podpory

Již v kapitole 5.1.1 jsem vypsali oblasti a aktivity, kterou jsou většinou kraji podporováni. Připomínám, že většina finančních prostředků kraje jde do oblastí životní

prostředí, venkova a zemědělství, regionálního rozvoje, kultury a památkové péče, sociální a rodinné politiky, prevence a požární ochrany a zdravotnictví.

5.2.1.2 Proces žádosti/projektu

Dotační program vypisuje kraj (cíle dotačního programu, okruh žadatelů, předmět finanční podpory, pravidla poskytnutí dotace – výše podpory a spoluúčast žadatele, povinná publicita, pravidla předložení žádosti, kritéria hodnocení žádosti, administrátor, apod.), tzn. kraj je poskytovatelem dotace.

Administrátor – věcně příslušný odbor Krajského úřadu odpovědný za zpracování a přípravu návrhu dotačního programu, přípravu podkladů pro rozhodování příslušných orgánů kraje, formální a věcné posouzení žádostí, komunikaci s žadateli, realizaci a administraci dotací; u dotačních programů je odpovědný též za jejich zveřejnění a realizaci.

Žádost je v elektronické i papírové podobě (na předtištěném formuláři) předána administrátorovi.

5.2.1.3 Pravomoci orgánů kraje

V návaznosti na kompetence Zastupitelstva a Rady kraje si právo rozhodování o těchto grantových/dotačních prostředcích zcela logicky kompetenčně přebírají na sebe tyto dva orgány.

5.2.1.3.1 Zastupitelstvo kraje

Zastupitelstvo kraje rozhoduje:

- o vyčlenění finančních prostředků na dotační program a to při schvalování rozpočtu na příslušný kalendářní rok, výjimečně i v průběhu rozpočtového období
- o konečném rozdělení (podle zákona č.129/2000 Sb., o krajích) všech projektů/částek vyšších než 200 tisíc korun a příspěvků obcím

Zastupitelstvo kraje schvaluje:

- znění dotačního programu resp. usnesením text Výzvy pro podání žádostí o dotace z fondů kraje
- kritéria hodnocení.

Většinou na všech krajích je i totožná situace, že rozhoduje o konečném rozdělení Zastupitelstvo kraje.

5.2.1.3.2 Rada kraje

Rada kraje rozhoduje:

- o konkrétních podmínkách dotačního programu
- o vyhlášení dotačního programu (tím není dotčeno právo Zastupitelstva kraje vyhradit si schvalování podmínek a vyhlášení kteréhokoliv z dotačních programů do své působnosti)
- o konečném rozdělení všech projektů/částek do 200 tisíc korun

5.2.1.3.3 Hejtman kraje

- vyhlašuje Výzvu
- Kraj uzavře s úspěšným žadatelem Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu kraje, kterou ve většině případů podepisuje hejtman.

5.2.1.3.4 Krajský úřad

Krajský úřad resp. jeho (dle oblasti podpory, viz. kapitola 5.1.1) kompetentní odbory (odbor životního prostředí, odbor regionálního rozvoje, odbor školství, apod.) jako administrátoři programu zajišťují kompletní proces, tzn. návrhu oblastí podpory, vyhlašování výzev, příjem žádostí a jejich kontrolu resp. hodnocení. Po rozhodnutí Rady příp. Zastupitelstva přípravu Smlouvy a následnou kontrolu celého procesu realizace předmětu podpory, jeho monitoring, kontroly, apod.

Administrátor:

- vyhlášení jednotlivých dotačních programů (bude realizováno zveřejněním na internetových stránkách kraje a dále způsobem stanoveným v konkrétním dotačním programu tak, aby byla zajištěna široká informovanost veřejnosti o možnosti získat dotaci)
- příjem, shromažďování a vyřizování žádostí

- posouzení formálních náležitosti žádosti a její soulad s podmínkami dotačního programu (přijatelnost)
- vyzývá žadatele k doplnění žádosti a jejích příloh
- vyřadí žádosti, které nesplňují podmínky dotačního programu nebo nejsou doručeny řádně (předepsaným způsobem) a včas nebo nejsou ve stanovené lhůtě řádně a včas doplněny
- na základě výsledků hodnocení připraví materiál, jenž bude předložen příslušnému orgánu kraje (materiál bude obsahovat alespoň seznam přijatých žádostí a žádostí doporučených k poskytnutí dotace včetně doporučené výše dotací pro jednotlivé žádosti (viz. dále kompetence Rady resp. Zastupitelstva)
- seznámí žadatele s výsledkem dotačního řízení, a to minimálně zveřejněním na internetových stránkách kraje, u dotačního programu také způsobem stanoveným v konkrétním dotačním programu
- upravuje text smlouvy tak, aby byl v souladu i se zvláštními právními předpisy, platnými pro oblast, do které dotace směřuje
- předává na odbor ekonomický informaci o celkovém čerpání dotací
- autorizuje bezhotovostní výplaty přidělených prostředků operativně po podpisu smlouvy ve lhůtách uvedených ve smlouvě a v souladu se stavem realizace projektu
- provádí analýzu čerpání (po ukončení dotačního programu), která obsahuje:
 - celkový počet žádostí,
 - počet uspokojených žádostí,
 - celková výše poskytnutých finančních prostředků,
 - výše vrácených prostředků
- kontroly správnosti využití
- předkládá Radě kraje nebo Zastupitelstvu kraje (zpravidla orgánu, který rozhodl o podmínkách a vyhlášení dotačního programu) Informativní zpráva o realizaci dotačního programu, a to po ukončení dotačního programu.

5.2.1.3.5 Výbor, komise, pracovní skupina dotačního/grantového programu:

- grantová komise připravuje návrh rozdělení grantů
- provede hodnocení žádostí (splňujících formální náležitosti a kritéria přijatelnosti) podle kritérií uvedených v dotačním programu provede (příp. komise Rady kraje či výbor Zastupitelstva kraje - pokud je tak stanoveno v dotačním programu - nebo administrátor, či jiné osoby či orgány kraje, pokud je tak stanoveno v dotačním programu.

5.2.2 Prostředky EU

V kapitole 5.1.2 Prostředky EU a mimounijní finanční prostředky jsem myslím dostatečně podrobně a srozumitelně popsal možnosti, které nám účast v EU poskytuje. Pro další hodnocení je nutné poznamenat, že kraj může být v několika pozicích vůči administraci těchto EU prostředků.

- 1.) Může být tím, kdo za jejich rozdělování nese plnou zodpovědnost (je fakticky v pozici Řídícího orgánu, dále jen „ŘO“) se všemi kompetencemi, ale i povinnostmi, které se k této pozici váží.
- 2.) Může vystupovat v pozici tzv. Zprostředkujícího subjektu (dále jen „ZS“), tzn. kdy za kompletní zodpovědnost odpovídá nějaké ministerstvo (např. MPSV, MŠMT), ale kraj na sebe přebírá povinnosti ZS, jež uvedu níže.
- 3.) Může být v pozici příjemce finanční podpory ze SF a tudíž se na něj váží všechny povinnosti žadatele/příjemce (podrobněji uvedu dále).
- 4.) Současně může být v pozici, kdy v rámci nějaké oblasti (Výzvě) je ŘO a současně je v téže oblasti (Výzvě) žadatelem/příjemcem (např. výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic II. a III. třídy, rekonstrukce a vybavení objektů sociální a vzdělávacích infrastruktury, ...)

V těchto intencích se pokusím korektně pospat následující kapitoly a to vždy v rozdělení ad 1.) - ad 4.).

5.2.2.1 Vymezení druhu finanční podpory

ad 1) Opět si dovoluji odkázat na kapitolu 5.1.2 kde jsem popsal tzv. ROP Středočeského kraje. Jedná se o klasickou situaci, kdy za kompletní administraci zodpovídá kraj, kraj jako ŘO.

ad 2) Detailní analýzu v subkapitolách Proces hodnocení žádosti/projektu a Pravomoci orgánů kraje budu provádět z pohledu kraje jako ZS a to u OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

ad 3) O stejně podrobnou analýzu se pokusím z pohledu kraje jako příjemce finanční podpory a to u podpory z OP lidské zdroje a zaměstnanost, konkrétně u projektu „Odborného vzdělávání pracovníků působících v organizacích poskytujících sociální služby“.

ad 4) Závěrečné analýze bude podrobena i poslední reálná kombinace, která je svým způsobem nespecifičtější, kdy kraj si poskytuje EU podpory fakticky sám sobě (jako vlastník vybraných silnic, pečovatelských a sociálních domů, apod.).

V již zmíněné kapitole 5.1 jsem ze svého pohledu v bodech uvedl fáze, v rámci kterých celý dotační systém probíhá. Pro důležitost a systematičnost tyto fáze připomínám:

- tvorbu rozdělení finančních alokací pro jednotlivé typy podpor, oblastí a zpracování hlavních programových dokumentů, vytvoření pozic
- činnosti související s vypsáním Výzev k předkládání žádostí o finanční podporu
- administrativní kontrola a proces hodnocení žádostí
- vydání právního aktu (RoPD, Smlouva, Podmínky,...)
- realizace projektu (realizace, monitoring, kontrola,...)
- povinná doba udržitelnosti projektu

a dle těchto fází budu hodnotit podkapitoly Proces hodnocení žádosti/projektu a Pravomoci orgánů kraje.

5.2.2.2 Proces žádosti/projektu

ad 1) kraj jako ŘO

K tomu aby mohl úspěšně proběhnout celý proces administrace finančních prostředků v souladu s národní a EU legislativou musí kraj (jako ŘO) zabezpečit několik nezbytných aktivit:

I.) založena Regionální rada konkrétního regionu soudržnosti

(13) Celkovou zodpovědnost za realizaci ROP konkrétního NUTS II nese Řídicí orgán - Regionální rada regionu soudržnosti (dále jen „RR“), jako právnická osoba zřízena s účinností

od 1. 7. 2006 v územním obvodu statistické jednotky NUTS II. V ČR je sedm regionálních rad regionů soudržnosti NUTS II, které tvoří vždy jeden až tři kraje.

Implementační struktura ROP je stanovena zákonem č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, ve znění zákona č. 138/2006 Sb.

RR je jako Řídicí orgán ROP odpovědná za řízení a provádění operačního programu. V souladu se zásadou řádného finančního řízení je RR zodpovědná zejména za transparentní výběr projektů, monitorování projektů, zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů, řízení činnosti monitorovacího výboru, poskytování informací a zpráv, zajištění publicity atd. Rozdělení úkolů mezi jednotlivé orgány RR stanovuje zák. č. 138/2006 Sb.

Orgány Regionální rady jsou:

Výbor RR

Hlavním posláním Výboru, souvisejícím s projekty, je vyhlašování výzev, schvalování podmínek výzev a podpořených projektů. Dále pak rozhoduje o rozpočtu, volí předsedu RR a místopředsedy, také jmenuje ředitele Úřadu RR. Členové Výboru jsou voleni z členů zastupitelstev (po osmi z každého kraje).

Předseda RR

Předseda RR je statutárním orgánem RR a zastupuje ji navenek. Ze své činnosti je odpovědný Výboru.

Úřad RR

Úřad RR je výkonným orgánem RR, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP (s výjimkou záležitostí svěřených Výboru a předsedovi RR). Úřad RR má většinou organizační struktur v podobě:

Ředitel Úřadu - Odbor vnitřních věcí (úsek provozu, úsek rozpočtu, úsek finančního útvaru) - Odbor metodického řízení programu a monitoringu (úsek metodického řízení, řízení rizik a nesrovnalostí, úsek monitoringu) - Územní odbor realizace programu (úsek administrace projektů, úsek kontroly) - Odbor technické pomoci (úsek technické pomoci, úsek publicity a absorpční kapacity) - Útvar interního auditu.

Pro potřeby schvalování kritérií pro výběr projektů a monitorování na úrovni programu je RR ustanoven Monitorovací výbor ROP. Monitorovací výbor je založen na principu partnerství za účasti hospodářských a sociálních partnerů.

Funkci Platebního a certifikačního orgánu a Auditního orgánu plní MF ČR.

II.) zpracováno x nezbytných listinných dokumentů (z nichž některé musí schválit orgány EU, jiné MF, jiné k tomu zřízené orgány jako Regionální rada.....):

- hlavní programové dokumenty (ROP pro region soudržnosti NUTS 2, Prováděcího dokumentu k ROP pro NUTS 2, Strategické hodnocení dopadu na životní prostředí (SEA) a ex – ante hodnocení připravovaného programového dokumentu
- metodiky (Metodika zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a metodika zadávání zakázek financovaných ze zdrojů EU, Studie veřejné podpory v oblasti SF v letech 2007 – 2013., Pravidla způsobilých výdajů, Metodická příručka způsobilých výdajů pro programy spolufinancované ze SF a Fondu soudržnosti na programové období 2007-2013)
- Pokyny pro žadatele a příjemce pro jednotlivé Výzvy
- Metodické pokyny a metodická vysvětlení
- Podklady pro přípravu žádostí (Manuál pro hodnocení hospodárnosti výdajů projektů IPRM, Manuál hodnocení hospodárnosti výdajů projektu, Finanční a socioekonomické hodnocení projektů, Prohlášení informace o způsobilosti jakožto malý nebo střední podnik, Doporučení k náležitostem nájemní smlouvy, Doporučené základní náležitosti Smlouvy o partnerství, Upřesnění oddělené účetní evidence, Metodika projektů vytvářejících příjmy)
- Vzory smluv o poskytnutí dotace (pro různé příjemce)
- Dokumenty týkající se realizace udržitelnosti projektu (monitorovací hlášení, monitorovací zprávy, přehled zadávacích řízení, přehled čerpání výdajů, soupiska faktur, oznámení příjemce o změnách projektu,...)
- Dokumenty týkající se veřejných zakázek
- Dokumenty týkající se indikátorů
- Dokumenty týkající se povinné publicity
- Příslušné OM - OM Řídícího orgánu - Řízení programu, Finanční toky, Kontrola,...

ad 2) kraj jako ZS

K tomu aby mohl úspěšně proběhnout celý proces administrace finančních prostředků v souladu s národní a EU legislativou musí kraj (jako ZS) zabezpečit několik nezbytných aktivit.

Nejprve si ale dovolím uvést, že konkrétní příklad bude proveden v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, kdy globálním cílem tohoto OP je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace

systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Řídícím orgánem je Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy a kraj je v pozici ZS u grantových projektů prioritní osy 1 (Počáteční vzdělávání) a části prioritní osy 3 (oblast podpory 3.2 - Podpora nabídky dalšího vzdělávání), kdy v rámci Krajského úřadu bývá většinou pověřen nějaký odbor (např. Odbor regionálního rozvoje - oddělení evropských dotací, oddělení podpor, oddělení grantů, apod.)

I.) mít vytvořen (a obsazen) dostatečný počet pozic, tak aby byl zajištěn kompletní proces ve všech etapách ad 5.1 a to tak, aby byla splněna doporučení EU legislativy (zabezpečení nezbytných pracovních postupů při výkonu funkcí, zajištění návaznosti procesů, zajištění zastupitelnosti, oddělitelnost administrativních a finančních resp. kontrolních funkcí, zabezpečení tzv. kontroly čtyř očí, apod.) a byla vytvořena organizační struktura, která tuto legislativu naplňuje

II.) vytvoření nezbytné dokumentace vztahující se k vlastním výzvám i operační manuály ukotvující pozici kraje jako ZS:

- Příručky pro žadatele
- Příručky pro příjemce
- Propagace a publicita
- Prováděcí dokument
- Metodické dopisy
- Monitorování a dokladování
- Příslušné Operační manuály – Operační manuál ZS - Řízení programu, Finanční řízení, Kontrola,...

ad 3) kraj jako příjemce

k tomu aby mohl úspěšně proběhnout celý proces administrace finančních prostředků v souladu s národní a EU legislativou musí kraj (jako Příjemce podpory) zabezpečit několik nezbytných aktivit:

I.) personální a finanční zabezpečení

- mít sestavený realizační tým

- mít zajištěny zdroje financování (jak evropskou část – 85%, tak národní prostředky – 15%)

II.) vytvoření listinné dokumenty a vlastní realizace projektu

- předložit Žádost v elektronické podobě Benefit se všemi povinnými přílohami
- doložit zkušenosti s realizací projektů financovaných ze SF
- vytvořit harmonogram realizace a rozpočet projektu
- realizovat výběrová řízení v intencích zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- naplnit pravidla povinné publicity
- dosáhnout indikátorů
- realizovat projekt v souladu s národní i EU legislativou
- realizovat projekt v intencích příslušných manuálů, příruček a metodických pokynů¹⁴⁾
- zajistit povinnou dobu udržitelnosti projektu (5 let)

5.2.2.3 Pravomoci orgánů kraje

V rámci této subkapitoly popíši kompetence jednotlivých orgánů kraj a to vždy pro tři modelové situace:

- a) kraj jako poskytovatel podpory – ŘO (ROP)
- b) kraj jako poskytovatel podpory – ZS (OP VK)
- c) kraj jako příjemce podpory.

5.2.2.3.1 Zastupitelstvo kraje

a) Zastupitelstvo kraje žádným způsobem do jakékoliv činnosti související s fungováním kraje jako poskytovatele podpory z ROP nevstupuje. Veškeré kompetence v této oblasti má právnická osoba - RR regionu soudržnosti jako Řídicí orgán ROP odpovědný za řízení a provádění operačního programu (viz. ad 5.2.2.2 ad 1).

b) schvaluje organizační strukturu (odbor regionální rozvoje resp. oddělení grantů, ...), rozpočet (odbor regionální rozvoje resp. oddělení grantů, ...), náplň dotčených oddělení (v rámci krajských úřadů pod názvy: oddělení grantů, řízení projektů, strategického rozvoje, rozvojových programů, evropských dotací,...), počet pracovních míst, výši mzdových prostředků, ...

c) zastupitelstvo kraje může ve vymezených případech doporučovat ke zpracování kompetentním útvarům kraje typy žádostí (předměty podpor), které mají být předloženy do případných výzev operačních programů vypisovaných ministerstvy, současně může ve

vymezených případech schvalovat kompletně zpracované žádosti (vždy se jedná o žádosti značného finančního objemu či dosahující zvýšené priority kraje)

5.2.2.3.2 Rada kraje

a) Rada kraje žádným způsobem do jakékoliv činnosti související s fungováním kraje jako poskytovatele podpory z ROP nevstupuje. Veškeré kompetence v této oblasti má právnická osoba - RR regionu soudržnosti jako Řídicí orgán ROP odpovědný za řízení a provádění operačního programu (viz. ad 5.2.2.2 ad 1).

b) schvaluje organizační strukturu (odbor regionální rozvoje resp. oddělení grantů), rozpočet (odbor regionální rozvoje resp. oddělení grantů), počet pracovních míst, výši mzdových prostředků,

c) rada kraje může ve vymezených případech doporučovat zastupitelstvu kraje ke zpracování kompetentním útvarům kraje typy žádostí (předměty podpor), které mají být předloženy do případných výzev operačních programů vypisovaných ministerstvy, současně může ve vymezených případech schvalovat kompletně zpracované žádosti (vždy se jedná o žádosti značného finančního objemu či dosahující zvýšené priority kraje), které s konečnou platností schvaluje zastupitelstvo kraje

5.2.2.3.3 Hejtman kraje

a) Hejtman kraje žádným způsobem do jakékoliv činnosti související s fungováním kraje jako poskytovatele podpory z ROP nevstupuje. Veškeré kompetence v této oblasti má právnická osoba - RR regionu soudržnosti jako Řídicí orgán ROP odpovědný za řízení a provádění operačního programu (viz. ad 5.2.2.2 ad 1).

Podpis hejtmána, který je pod vybranými právními akty související s agendou ROP je podpis z titulu předsedy RR a ne hejtmána kraje (jak mnoho lidí nesprávně vnímá).

b) hejtman z titulu statutárního zástupce kraje:

- podepisuje organizační strukturu (odbor regionální rozvoje resp. oddělení grantů),
- podepisuje schválený rozpočet kraje (odbor regionální rozvoje resp. oddělení grantů)
- podepisuje počet pracovních míst a výši mzdových prostředků)jak součást rozpočtu)
- podepisuje text Výzvy
- podepisuje RoPD resp. Smlouvy

c) hejtman kraje ve vybraných případech podepisuje (jako statutární zástupce) žádosti předkládané do jednotlivých výzev vypisovaných různými ministerstvy

5.2.2.3.4 Krajský úřad

a) Krajský úřad žádným způsobem do jakékoliv činnosti související s fungováním kraje jako poskytovatele podpory z ROP nevstupuje. Veškeré kompetence v této oblasti má právnická osoba - RR regionu soudržnosti jako Řídící orgán ROP odpovědný za řízení a provádění operačního programu (viz. ad 5.2.2.2 ad 1).

b) Krajský úřad zajišťuje k zabezpečení této agendy:

- navrhuje organizační strukturu (odbor regionální rozvoje resp. speciální jedno až dvě oddělení),
- stanovuje pracovní náplň speciálního oddělení,
- navrhuje výši rozpočtu,
- navrhuje počet pracovních míst,
- navrhuje výši mzdových prostředků,
- spolupracuje s orgány EU a věcně příslušnými resorty a institucemi při využívání prostředků fondů EU,
- pro rozhodování orgánů kraje zajišťuje souhrnné a aktuální informace ke kohezní politice EU a OP na jednotlivá programovací období,
- zajišťuje administraci dotačních programů na podporu rozvoje mikroregionů,
- pro potřeby kraje zajišťuje komunikaci a výměnu informací se Zastoupením kraje v Bruselu a jejich další zpracování,
- podílí se na připomínkování OP dle prioritních os v procesu jejich tvorby,

c) Náplň jednoho až dvou specializovaných oddělení (dle konkrétních krajů) je:

- připravuje text Výzvy a zveřejňuje je (provádí školení, semináře pro příjemce)
- programů EU, které jsou zdrojem mimorozpočtových finančních prostředků kraje,
- stanoví postupy a zásady a prostřednictvím projektových manažerů poskytuje metodickou a konzultační a činnost při přípravě a realizaci projektů, dohlíží na dodržení podmínek příslušného programu, zejména dosažení požadovaných výstupů projektů (závazných monitorovacích indikátorů) a jejich udržitelnosti,
- koordinuje oblast finančních podpor z EU zdrojů pro projekty navrhované krajem, analyzuje projekty vhodné k předložení žádosti o financování těchto zdrojů,

- připravuje projektové záměry/projekty koncipované pro využití prostředků EU, resp. se podílí na jejich tvorbě a realizaci v rámci projektového týmu (se zastoupením z příslušného odboru krajského úřadu nebo z příspěvkových organizací kraje s gescí dané projektové oblasti)
- podílí se za kraj na realizaci projektů spolufinancovaných ze státního rozpočtu a finančních zdrojů EU, zaměřených zejména na zvyšování projektové absorpční kapacity kraje, vzdělávání, rozvoj lidských zdrojů a moderní metody řízení,
- koordinuje přípravu a podílí se na výběru projektových záměrů k dalšímu zpracování, zejména s ohledem na efektivní využívání finančních prostředků,
- řídí práci projektových týmů při přípravě a zpracování žádostí o poskytnutí podpory, při přípravě, realizaci, vyhodnocení a monitorování projektů kraje, kde kraj vystupuje jako příjemce finanční podpory z evropských finančních zdrojů,
- poskytuje metodickou pomoc jednotlivým odborům kraje při zpracování projektového záměru v případě investiční výstavby nebo reprodukce nemovitého majetku, který není svěřen příspěvkové organizaci zřizované krajem, při zajištění souladu projektového záměru s požadavky stanovenými v závazných manuálech OP pro rozhodování orgánů kraje připravuje a aktualizuje informace o regionální a strukturální politice EU,
- zajišťuje administraci dotačních programů na podporu rozvoje mikroregionů,
- přijímá žádosti, provádí administrativní kontroly, hodnocení žádostí, uzavírá RoPD resp. Smlouvy
- průběžně komunikuje s ŘO, MF a ostatními dotčenými orgány
- spolupracuje s orgány EU a věcně příslušnými resorty a institucemi při využívání prostředků fondů EU,
- provádí kontrolu monitorovacích zpráv a odsouhlasuje Žádosti o platbu
- provádí kontroly na místě vč. pořizování zápisů
- naplňuje pravidla povinné publicity
- zpracovává, resp. aktualizuje řídicí dokumentaci (operační manuály, příručky, formuláře, metodické dopisy, apod.)
- sbírá, vyhodnocuje a analyzuje informace o možnostech využívání prostředků ze SF EU s ohledem na využití v rámci regionálního rozvoje
- pro rozhodování orgánů kraje zajišťuje souhrnné a aktuální informace ke kohezní politice EU a OP na jednotlivá programovací období,
- pro potřeby kraje zajišťuje komunikaci a výměnu informací se Zastoupením kraje v Bruselu a jejich další zpracování,

- podílí se na pokračování specializovaných projektů národního a mezinárodního charakteru,
- pro rozhodování orgánů kraje připravuje a aktualizuje informace o regionální a strukturální politice EU,
- podílí se na připomínkování OP dle prioritních os v procesu jejich tvorby,
- realizuje administraci dotačních programů kraje v oblasti podpory malého a středního podnikání,
- podílí se na zpracování a realizaci rozvojových projektů kraje spolufinancovaných ze státního rozpočtu a fondů EU,
- posuzuje a analyzuje možnosti využívání prostředků z evropských finančních zdrojů pro projektové záměry připravované krajem,
- realizuje mezinárodní projekty ve spolupráci s regiony v ČR a Evropě v rámci Iniciativ Společenství INTERREG a Cíle 3 „Evropská územní spolupráce“, případně dalších
- připravuje žádosti o globální granty, příp. grantová schémata (dále jen „GG“ či „GS“) v rámci OP SF EU,
- zabezpečuje realizaci GG či GS a projektů mezinárodní, nadregionální a přeshraniční spolupráce podle všech platných závazných dokumentů OP SF a návazné dokumentace pro GG či GS a Cíl 3,
- zpracovává podklady pro rozhodnutí orgánů kraje o jednotlivých výzvách a průběhu projektů,
- přijímá žádosti o financování akce v rámci GG či GS kraje a Cíle 3 a procesu hodnocení podle OP předem nastavených hodnotících kritérií,
- zajišťuje monitorování akcí financovaných z globálních grantů, grantových schémat a projektů mezinárodní, nadregionální a přeshraniční spolupráce kraje,
- zpracovává změny podmínek GG či GS a projektů mezinárodní, nadregionální a přeshraniční spolupráce v souladu s platnými závaznými dokumenty OP a návazné dokumentace,
- vyhodnocuje územní dopady realizace projektů v kraje, vymezuje problémy, priority, navrhuje řešení,
- zabezpečuje zpracování průběžných, etapových, závěrečných zpráv a monitorovacích zpráv o udržitelnosti projektů kraje v souladu s požadavky OP SF,
- spolupracuje s řídicími orgány OP financovaných ze SF EU a jejich ZS, s externími dodavateli služeb, poskytuje konzultace potenciálním žadatelům,
- řídí se směrnicemi ŘO jednotlivých projektů EU,

- zajišťuje nabytí věcí v rámci projektů financovaných z evropských finančních zdrojů a eviduje je,
- zajišťuje průběžnou a následnou veřejnosprávní kontrolu v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění, u příjemců veřejné finanční podpory z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
- uzavírá smlouvy se zaměstnanci kompetentních oddělení

5.2.2.3.5 Výbory, komise, pracovní skupiny

a) Výbory ani komise resp. pracovní skupiny žádným způsobem do jakékoliv činnosti související s fungováním kraje jako poskytovatele podpory z ROP nevstupují. Veškeré kompetence v této oblasti má právnická osoba - RR regionu soudržnosti jako Řídicí orgán ROP odpovědný za řízení a provádění operačního programu (viz. ad 5.2.2.2 ad 1).

b) Výbory ani komise resp. pracovní skupiny žádným způsobem do jakékoliv činnosti související s fungováním kraje jako poskytovatele podpory z titulu ZS nevstupují.

c) mohou být v pozici odborného konzultanta příslušného odboru kraje, který je zpracovatelem žádosti

5.2.3 Mimounijní finanční prostředky

⁽¹⁵⁾ V kapitole 5.1.2 str. 33 jsem zmínil možné pozice kraje jako ZS/Žadatele.

Následně z Dohody o delegování/Dohodě o spolupráci vyplývá více jak dvě desítky úloh Zprostředkujícího subjektu (Švýcarské fondy) a to od fáze související s vyhlášením Výzvy, přes proces příjmu a hodnocení žádostí, přes vydání Rozhodnutí, rozpočtování, povinnou publicitu, monitoring, kontrolu, atd. až po archivaci dokumentace.

V další části této kapitoly se zaměřím na analýzu kraje v pozici Žadatele/příjemce u FM EHP/Norska. V minulém programovacím období byly kraje opakovaně v pozici Žadatele/příjemce finanční podpory.

Kromě krajů mohli být oprávněnými žadateli i obce, svazky obcí, organizace zřízená nebo založena krajem nebo obcí, vzdělávací/výzkumná instituce, nestátní nezisková organizace nebo podnikatelský subjekt, apod. Pokud byl jiný žadatel než kraj byla žádost předložena na krajské kontaktní místo na příslušném krajském úřadě k registraci. Specialisté z odboru evropské integrace v rámci těchto výzev byli metodicko-poradenským místem a po

skončení výzvy prováděli kontrolu formálních náležitostí a kontrola oprávněnosti. K hodnocení kvality jsou pak projekty – v zájmu transparentnosti – byly předávány na sektorově příslušná ministerstva. V rámci nyní připravovaného dalšího období již kraje budou z této činnosti vyjmuti a žádosti budou odevzdávány přímo na příslušná ministerstva.

Jak jsem uvedl výše, kraj byl v x případech v pozici žadatele/příjemce. V tom případě musel realizovat níže uvedené opatření (viz. kap. 5.2.3.2).

5.2.3.1 Vymezení druhu finanční podpory

Výše grantu může být od 60 do 85 % a to v závislosti na celkových uznatelných výdajích a pozici žadatele/příjemce.

Grantová pomoc se poskytuje formou proplácení již vynaložených a zdokumentovaných nákladů podle schváleného časového rozvrhu plateb.

Platby související se specifickými formami grantové pomoci mohou být zčásti prováděny jako zálohové platby. U individuálních projektů a programů může být provedena zálohová platba až do výše 10 %.

Spoluúčast žadatele/příjemce je vždy povinná.

Konečné datum pro oprávněnost výdajů je později 30. dubna 2011

5.2.3.2 Proces žádosti/projektu

Kraj v roli Žadatele/příjemce

- musí se řídit závaznými pravidly stanovenými při vyhlášení dané Výzvy, informacemi uvedenými v Manuálu pro implementaci a pokyny uvedenými v Postupech pro žadatele včetně všech příloh.
- zpracovat a předložit Žádost vč. všech povinných příloh a to v intencích Výzvy (předmět podpory, harmonogram realizace, financování a rozpočet projektu, cíl projektu a indikátory, management projektu, dodržování pravidel povinné publicity, atd.)
- během realizace projektu postupuje v intencích Příručky pro implementaci Programu (realizace v souladu s časovým harmonogramem, finančním plánem a rozpočtem projektu, tvorba monitorovacích zpráv a Žádostí o platbu, povinná publicita, archivace, povinná doba udržitelnosti,...)
- respektuje příslušnou národní legislativu (např. zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách).

5.2.3.3 Pravomoci orgánů kraje

5.2.3.3.1 Zastupitelstvo kraje

Může ve vybraných případech doporučovat ke zpracování resp. následně předložení žádosti do vybraných výzev (většinou se jedná o finančně nemalé projekty)

5.2.3.3.2 Rada kraje

Může ve vybraných případech doporučovat ke zpracování resp. následně předložení žádosti do vybraných výzev (většinou se jedná o finančně nemalé projekty), kdy její doporučení následně akceptuje zastupitelstvo kraje.

5.2.3.3.3 Hejtman kraje

Většinou jako statutární zástupce předkladatele žádosti podepisuje předmětné žádosti.

5.2.3.3.4 Krajský úřad

- v rámci organizační struktury úřadu má většinou zřízené specializované oddělení příp. v rámci oddělení vybrané pracovníky, kteří se agendou zabývají
- zabezpečuje činnosti kontaktního místa FM EHP/Norsko,
- zajišťuje hodnocení předložení žádostí v rámci EHP/Norsko z hlediska formálních náležitostí a oprávněnosti a z hlediska správnosti a věrohodnosti spolufinancování,
- sbírá, vyhodnocuje a analyzuje informace o možnostech využívání prostředků z FM EHP/Norska s ohledem na využití v rámci regionálního rozvoje

5.2.3.3.5 Výbory, komise, pracovní skupiny

- Vedoucí odboru, který plní funkci ZS, požádá písemně nejpozději 21 kalendářních dnů před datem konání prvního jednání hodnotící komise kraje a příslušné odbory ministerstva / jiného ministerstva (instituce) o nominaci členů hodnotící komise, včetně náhradníků a zaslání jejich životopisů s uvedením kontaktu (telefon / email).
- Na základě jednání hodnotící komise zpracuje příslušný ZS Zápis z jednání hodnotící komise včetně návrhu konečného pořadí záměrů projektů (viz Příloha 7d). Zápis bude podepsán všemi členy hodnotící komise.
- Do 14 kalendářních dnů od data závěrečného jednání hodnotící komise, zašle ZS následující dokumenty Národní koordinační jednotce – CZP 1: ZS, které přijímají záměry

projektů a provádí hodnocení kvality, archivují po dobu 10 let od ukončení realizace projektů (míněno po schválení Závěrečné zprávy o projektu).

Monitorovací výbor (MoV)

Monitorovací výbor Programu švýcarsko-české spolupráce v České republice zodpovídá za monitorování přípravy, implementace, efektivní řízení a koordinaci využívání prostředků z Programu švýcarsko-české spolupráce.

MoV navrhuje záměry projektů doporučené NKJ k předložení švýcarské straně, vyhodnocuje celkový postup plnění cílů Programu švýcarsko-české spolupráce a schvaluje výroční zprávy připravené NKJ.

Členové Monitorovacího výboru jsou zástupci ministerstev, organizací veřejné správy, sociální partneři, neziskové organizace, zástupci regionální a místní samosprávy a ostatních organizací.

Zástupci švýcarského velvyslanectví, a pokud to bude nutné, zástupci dalších organizací a institucí budou přizváni na jednání Monitorovacího výboru jako pozorovatelé.

5.3 Návrhy na zlepšení fungování systému přidělování finančních prostředků

Celý proces od vlastní přípravy textu Výzvy přes přípravu žádosti, administraci žádostí a její hodnocení, přes realizaci projektu až po vlastní udržitelnost projektu, musí probíhat v souladu s národní i EU legislativou. Současně musí být dodržována ustanovení příslušných manuálů, příruček, metodických pokynů vč. oznámení a výkladů. Toto všechno musí směřovat ke snaze o maximální korektnost administrace finančních prostředků a následnému omezení případných nálezů kontrolních, auditních orgánů resp. penálí, vratek a odvodů vyplývajících z nekorektního jednání příjemců či poskytovatelů podpory.

Nezbytnost dostatečného personálního zabezpečení na odpovídající odborné úrovni, neslučitelnost některých funkcí, vzájemná zastupitelnost a oddělitelnost procesů je mnohdy - hlavně pro kontrolní orgány ze strany ŘO, certifikačního orgánu či orgánů EK - zásadním předpokladem pro úspěšnou realizaci projektů.

Zlepšení fungování krajů ať již v pozici ŘO, ZS nebo žadatele/příjemce podpory lze spatřovat v několika oblastech, které se pokusím stručně vymezit v další části této práce. Za prvé je potřeba uvést, že na základě zkušeností a reálných poznání nejlépe hodnotím

fungování kraje v pozici poskytovatele národních podpor. V této oblasti je nastaven transparentní nediskriminační systém, existuje dostatečné personální obsazení, zkušenosti s administrací tohoto druhu finančních podpor, stabilní a ověřený organizačně-kompetenční systém.

Určité obavy a možná rizik nelegitimní administrace finančních prostředků shledávám v agendách kdy je kraj v pozici ŘO (viz. případy nechvalně zmiňovaných ROP Severozápad, Jihozápad a Střední Čechy...) a v pozici ZS hlavně v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. A to nejen z níže uváděných důvodů, ale i nedostatečné kompetentnosti MŠMT jako ŘO (nedostatečná erudovanost pracovníků ŘO, jejich neoperativnost, neschopnost plnit úkony, vyplývající z vlastních manuálů, apod.), kdy není předmětem této práce provést analýzu proč tomu tak ze strany MŠMT jako ŘO je.

Celkově tedy uvádím seznam oblastí, kde si dovedu představit určitý prostor pro zlepšení, který by jednoznačně směřoval k bezpečnějšímu čerpání finančních prostředků. Nebude se jednat o klasický výčet potenciálních oblastí (které jsou vždy standardní pro administraci finančních prostředků takto velkých objemů jako proces s určitými riziky), ale pouze o ty, které vnímám již jen jako „zbytkové“ po mnohaletých zkušenostech kraje a které by jistě většina renomovaných auditorů hodnotila jako zjištění méně závažná maximálně v některých vybraných případech jako významná s několikaměsíčním termínem k odstranění. V tuto chvíli jsou z mého pohledu slabší tyto oblasti:

a) personálně-organizační

- nedostatečné personální zabezpečení (personální kapacity většinou neodpovídají odhadům plánované kapacity nezbytné k administraci značného objemu dotačních prostředků)
- nedostatečná odbornost personálu (neproběhla relevantní školení, která by zajistila kompetentnost jednotlivých pracovníků pro vykonávání činností v rámci administrace dotační prostředků)
- vytvořit aktualizovaný plán školení (rámcový z úrovně ŘO a individuální na úrovni jednotlivých ZS, který bude respektovat specifické požadavky na činnost ZS), který by zajistil proškolení pracovníků
- nedostatečná zkušenost (délka praxe) s řízením projektů a kontrolní činností
- minimální zastupitelnost
- mnohdy ne zcela jasné přidělení funkcí

- nedostatečná oddělitelnost funkcí - souběh funkcí (zastávání více pozic jedním pracovníkem)
- časté organizační změny, které následně vedou k nejasnostem ohledně rozdělení kompetencí mezi jednotlivé pracovníky resp. případná oddělení
- časté obměny pracovníků napříč všemi úrovněmi pracovních pozic
- implementační struktura kraje jako ZS je ze všeho výše uvedeného dílče personálně nestabilní
- ne vždy dostatečně nadefinované delegované pravomoci
- přesná specifikace rozsahu činností, zodpovědnosti a kompetencí v písemných smlouvách zaměstnanců pracujících v klasickém pracovním poměru či na Dohodu o provedení práce či Dohodu o pracovní činnosti
- v rámci organizační struktury kraje jako ZS neexistence jasného oddělení funkce metodické – řídicí – finanční – monitoringu – kontrol a auditu
- nedostatečně detailně popsané a rozpracované pracovní postupy na úrovni pracovních pozic resp. jednotlivých procesů, s uvedením lhůt, formulářů a používaných informačních systémů minimálně pro procesy:
 - zpracování souhrnné žádosti o platbu
 - přijímání prostředků od ŘO na základě schválené souhrnné žádosti o platbu
 - řešení pohledávek
 - plánování absorpční kapacity
 - realokace finančních prostředků.

b) procesně-projektová

- nedostatečná znalost vlastního procesu čerpání prostředků ať již z EU nebo mimounijních zdrojů
- dílče ne zcela jasné části ve vyhlášených textech Výzev
- transparentnější a kvalifikovanější hodnocení žádostí/projektů
- transparentnější výběr projektů
- není na ŘO (OSS) ustanoven konkrétní komunikační pracovník, který zajišťuje komunikaci s komunikačními pracovníky jednotlivých ZS
- ŘO (OSS) nevytvořil žádnou vzorovou příručku, kterou by mohly použít jednotlivé ZS.

- manuál pro hodnocení nebyl vytvořen a OM ŘO (OSS) neuvádí postup jeho vypracování spolu s hodnotícími kritérii pro každou výzvu
- nejsou vedeny záznamy o subjektech, které požadovaly další informace ohledně vyhlášené Výzvy
- OM ŘO (OSS) neuvádí specifika související s kontrolou udržitelnosti projektů
- implementační struktura není jasně a dostatečně podrobně definována
- nedostatečné nastavení postupu veřejných zakázek nespadajících pod aplikaci zák. č. 137/2006 Sb.
- nemalé riziko nesprávného způsobu posuzování přijatelnosti projektů při neúplné dokumentaci projektové žádosti zjištěné při posuzování vyřízení podnětu k ověření správnosti administrativně schvalovacích procedur
- existující riziko neschopnosti realizace nebo neudržení projektu za existující úpravy Podmínek RoPD při porušení postupů pro zadávání veřejných zakázek a nevhodná úprava závazku postupovat podle Závazných postupů v Podmínkách RoPD
- nedostatečný popis procesu posuzování podstatných změn projektu oznámených příjemcem
- informace o možnosti podání opravného prostředku jako podnětu k ověření správnosti, objektivnosti, transparentnosti a nediskriminace v průběhu administrace
- nejednoznačná úprava problematiky řešení nesrovnalostí v dokumentaci pro žadatele a příjemce a nedostatečná úprava procesu řešení nesrovnalostí v OM ZS
- neexistující nastavení sankcí při porušení pravidel stanovených v RoPD a v Podmínkách k RoPD, např. opožděné dodání monitorovací zprávy apod.
- nedostatečně popsán v OM ŘO postup šetření nesrovnalostí a jejich řešení a popsat postup hlášení nesrovnalostí ŘO včetně určení zodpovědné osoby.
- nedostatečně (v OM ŘO) specifikován způsob výběru vzorku projektů určených ke kontrole na místě (např. jaké procento rizikových projektů bude kontrolováno apod.).
- nedostatečně kvalifikovaně vypracovány formuláře ex-ante/interim/ex-post analýzy rizik včetně metodiky jejich používání (to by zajistilo objektivní aplikaci bodového hodnocení a celkovou objektivnost) vypracování projektové analýzy rizik.
- nedostatečně v textu OM ŘO popsány postupy vztahující se k odhalování a šetření systémových nesrovnalostí, vč. uvedení odpovědností relevantních pracovníků.
- neexistující evidence zjištěných podezření na nesrovnalosti i prokázaných nesrovnalostí (tato znalost pak není sdílena mezi projektovými a finančními manažery a ti se nemohou zaměřit na problémové oblasti při kontrolách)

- transparentnější a ekonomičtější výběr externích dodavatelů předmětu plnění (nastavení kvalifikačních předpokladů, referencí, kritérií, vah, apod.)

c) metodická

- některé části pracovních příruček kraje jako ZS jsou příliš obecné, odkazují se na OM ŘO, aniž by specifikovaly dílčí kroky jednotlivých činností a určily odpovědnosti na úrovni pracovních pozic

- některé chyby, nesrovnalosti, nesprávné odkazy, chybějící vazby textové a přílohové části jednotlivých částí OM

- nejsou vypracovány dostatečně podrobně, jasně a konkrétně dohody mezi MMR a ROP, které by zajistily vzájemnou koordinaci při implementaci OP

- nedostatečně konkrétní pasáže v příručkách pracovních postupů jednotlivých ZS a jejich dílčí nesoulad s OM ŘO

- nenastaveny dostatečně postupy a lhůty pro provádění aktualizace analýzy rizik interim, tak aby pokryla celou fázi průběhu realizace projektu

- nestanoveno, kdy bude na základě analýzy rizik projekt vybrán ke kontrole

d) kontrolní

- kritéria kontroly přiměřenosti ani kritéria hodnocení projektů uvedená v kontrolních listech nezajišťují kontrolu, že vybrané žádosti o finanční prostředky splňují pravidla způsobilosti výdajů, pravidla zadávání veřejných zakázek a veřejné podpory

- OM ŘO (OSS) nepopisuje kontrolní mechanismus, který by zajistil, že veřejná podpora je kontrolována (např. v kontrolním listu kontroly přijatelnosti) a není poskytována v rámci OP, s výjimkou pravidla de minimis, anebo je hlášena EK a nepřekročí limit v objemu veřejné podpory stanovený EK

- pracovní postupy neobsahují žádné kontroly, které by měly zamezit dvojímu financování výdajů v rámci OP, z jiných režimů podpory Společenství nebo vnitrostátních režimů podpor a za jiná programová období. Čestné prohlášení příjemce/žadatele dostatečně nenahrazuje tuto kontrolu.

- kontrola finanční a věcné realizace projektů vč. zpracování kontroly žádostí o platbu (vč. Monitorovací zprávy, Žádostí o podstatné resp. nepodstatné změny)

- nedostatečně nastavené podmínky provedení kontroly u příjemce v období povinné udržitelnosti

- nedostatečně stanovené indikátory výsledku pro kontrolu naplňování cílů projektu v době udržitelnosti projektu
- zavádějící úprava procesu ukončení veřejnoprávní kontroly na místě s rizikem krácení práv kontrolované osoby
- nezpracován dostatečně systém kontroly dvojího financování

e) ostatní

- není zajištěno naplnění požadavku publicity u všech relevantních dokumentů, tzn. těch, jejichž adresátem je žadatel/příjemce dotace nebo jsou veřejně dostupné (např. na webových stránkách)
- uspokojivá archivace

6 Shrnutí

Práce měla za úkol popsat postavení a působnost krajů v ČR.

Jelikož výstupy z takto široce pojatého tématu a snadnost agregace desítek zdrojů, které se touto problematikou zabývají, resp. ji velice podrobně popisují, by neznamenal nijak význačný přínos, zacílil jsem tyto kompetence na jednu z nejdůležitějších funkcí kraje - dotační politiku kraje, kdy kraj ať již formou programového financování poskytuje dotace z vlastních prostředků různým příjemcům podpor v rámci mnoha oblastí. Dále prostřednictvím kraje a krajského úřadu se rovněž distribuuji některé státní prostředky, mnohdy zvýšené o částky z rozpočtu kraje. Stejně tak kraj působí ať již jako poskytovatel podpory (v pozici Řídícího orgánu, Zprostředkujícího subjektu) při poskytování finančních podpory z EU či mimounijních zdrojů a v neposlední řadě může být kraj i příjemcem těchto EU podpor resp. jím zřizované příspěvkové organizace.

V teoretické části jsem se proto zaměřil na vlastní vymezení krajů jako vyšších územních celků, jejich postavení, působnost, vybrané kompetence orgánů kraje vč. pravomocí kraje resp. jejich orgánů.

Praktická část se zabývá popisem vlastního dotačního systému a to jak u národních finančních prostředků, tak i u prostředků EU a mimounijních. U každého z těchto typu podpor je sledován celý systém procesu dotační agendy (vymezení druhu finanční podpory, proces žádosti/projektu a pravomoci orgánů kraje). Závěrečná subkapitola této části vymezuje po okruzích návrhy na zlepšení fungování celého systému přidělování finančních prostředků.

Z práce jednoznačně vyplývá značný rozsah pravomocí, ale i kompetencí, které kraj resp. jeho orgány mají. Nebylo by korektní připomenout, že se jedná v tuto chvíli o druhé funkční období fungování těchto územních celků, které s sebou nese ještě některé problémy a nedokonalosti, které vždy se zavedením nového systému takovýchto rozměrů přináší. Současně je žádoucí poznamenat, že i proces administrace finančních prostředků patří k nejsložitějším, nejvíce pod drobnohledem veřejnosti (vždy s mnohonásobným převisem „poptávky“ nad „nabídkou“ a s nenáročností na finanční podporu) a orgánů, které tyto finance k rozdělování nabízejí. Není to výtko, ale pouhé konstatování, které s sebou (a speciálně u administrace unijních a mimounijních) tato agenda přináší.

Z celé práce - a ze zkušeností a znalostí, které s touto oblastí mám - si dovoluji tvrdit, že vyplývá značná zkušenost krajů s administrací těchto prostředků. Se snahou o transparentnost jejich rozdělování a rovným přístupem k jejich získávání, s efektivitou jejich směřování (podporované aktivity v rámci OP) a systematickostí a koncepčností (v návaznosti

na Programy regionálního rozvoje) rozdělování jejich alokací i s vlastní realizací pokud je kraj na straně příjemce.

Přesto v tomto složitém systému existuje stále mnoho oblastí, činností, aktivit, kde lze spatřovat prostor pro zlepšení. Ať je to důslednější aplikace naší i EU legislativy (zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, příslušné OM či konkrétní Příručky a Metodické pokyny). Rozumím proto a vnímám i stávající úvahy (v rámci příprav na další programovací období 2014+) o možném zrušení stávajícího ROP, resp. jednotném metodickém řízení stávajících ROP a to z MMR, zjednodušení vlastního procesu administrace, nastavení jasných kontrolních mechanismů, auditů apod. Stejně tak je nemalý prostor v oblasti lidských zdrojů, jejich stabilizace, zvýšení kompetentností, osvojení si managerských standardů a dovedností projektového řízení, pravidelnému vzdělávání, podchycení zájmu ze strany dotčených pracovníků o tuto agendu, případně personální posílení na správných pozicích, v rámci vybraných procesů, apod. Stejně tak si myslím, že oblast vlastních finančních toků, monitoringu, kontroly u příjemců podpor apod. nabízejí nemálo námětů pro zlepšení.

Myslím si, že vlastní rozdělení kompetencí v rámci dotační politiky je nastaveno rozumně, bez výrazných prvků byrokracie ale s odpovídající mírou „zásahů státu“ do tohoto procesu.

Celkově z mého pohledu práce přinesla určitý souhrnný pohled na dotační agendu. Práce neobsáhla veškeré druhy podpor, nešla do přílišného detailu, nevytýkala chyby, které ani neměla možnost vytknout (jsou předmětem kontrolních zpráv, auditorských zjištění, nálezů NKÚ, apod.). Zaměřila se na popis systému a možnosti pro jeho optimalizaci. Jsem přesvědčen, že práce se svoji úrovní zařadila mezi práce vypracované na slušné úrovni s možností dalšího rozšíření, rozpracování, podrobení důslednější analýze a návrhům k přijetí dalších opatření.

6 Summary

The objective of this work was to describe the status and authority of Administrative Districts in the Czech Republic.

Since the outcome of this broad topic and the feasibility to aggregate tens of sources, which deal with this subject and describe it in deep, would not be of any contribution, I have focused on one of the leading functions of Districts – the subvention policy of Districts – while the Districts provide various recipients of subventions with grants in many different areas from their own financial sources through programmed financing. Furthermore the state funds, supplemented by funds of District budget, are distributed through Districts and District Administration. The District also acts as the subvention provider (Controlling body, Arranging Subject) within the process of providing the EU and extra-EU subventions and finally, but not limited to, may the District, or rather the contribution-based subjects established by the District, act as the recipient of EU subventions.

In the theoretical part of this work I have focused on the determination of Districts as superior territorial units, their status, authority and selected powers of District authorities, including the powers of District itself and its Administration bodies.

The practical part of this work deals with the subvention system itself in regards to national subvention funding as well as to EU and extra-EU funding.

Within each type of these subventions the whole system of the subvention agenda process is being monitored (delimitation of subvention sort, process of application/projecting and the powers of District bodies). The final sub-chapter of this part describes by different sectors the suggestions for improvement of the whole subvention system.

Resuming from this work the broad powers, but also competence of District and its bodies, definitely emerge. It would not be correct to note that even it is already a second electoral period for these territorial units, still some problems and imperfections, which such a wide-dimensional system brings-up, remain. Simultaneously it is desirable to note that the process of fund administration can be considered as the most difficult and the most closely-watched by the public (“always being the demand higher than the offer” and with no title to claim the financial support) and the authorities, who are in charge to distribute the funds.

It cannot be considered as a reprehension, but only an observation, which (specially dealing with the EU and extra-EU funding) this topic brings out.

The overall impression – based on my own impression – I would like to express the thorough experience of Districts to administrate properly the funds. Especially with the equal

approach to distribution and the effectiveness of its focusing (supported activities of subventions), system building and concept-forming activities (relating to Regional development programs), while the District being the recipient of the subvention.

Still we can find a lot of activities, areas and spheres in this complex system, where we can observe a space for improvement. Meaning the strict application of EU legislation (Law No. 137/2006 Coll., of Public Tenders), proper manuals, hand-outs and methodical layouts).

Therefore I understand the ideas (for the upcoming programming period of 2014+) about the cancelation of the present system and transferring the mutual methodical management to Ministry of Regional Development, simplification of the administration process, set-up of clear control mechanisms, audits, etc.

Also we may identify a significant scope of improvement within the human resources field, their stabilization, improvement of competence, mastering of management standards and skills of project management, constant education, supporting the interest of the administrators about this agenda, possibly the personal support within the selected processes, etc.

Still I believe that the self-financing flows field monitoring and controlling by the recipients of the subventions propose quite a lot of suggestions for improvement.

I believe that the proper distribution of competence within the subvention policy is being set-up reasonably, excluding the significant elements of bureaucracy, but with the corresponding “involvement of the state” into such process.

Overall this work, from my point of view, brought-up an aggregate perspective into the subvention agenda. The work did not cover all types of subventions, did not enter into excessive details, did not criticize the faults, which were not to criticize (since they pertain to the sphere of control reports, audit results and observations of the Supreme Control Body (NKU), etc.

This work only focused on the description of the system and possibilities of its optimization.

I am convinced this work standards fit in between the scope of adequate level with the possibility for further extension, elaboration and submission to thorough analysis and proposals to further procurement.

7 Seznam zkratek

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FM EHP/Norska	Finanční mechanismy Evropského hospodářského prostoru/Norska
MF	Ministerstvo financí
IMRM	Integrovaný plán rozvoje měst
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NKJ	Národní koordinační jednotka
NUTS	nomenklatura územních statistických jednotek
OM	operační manuál
OP	operační program
ROP	Regionální operační program
RoPD	Rozhodnutí o poskytnutí dotace
RR	regionální rada
ŘO	Řídící orgán
SROP	Sektorový regionální operační program
SF	Strukturální fondy
OP VK	Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost
ZS	Zprostředkující subjekt

8 Použité zdroje

Literatura

Sládeček, V., Obecné správní právo, 2. vydání, ASPI Praha, 2009

Dvořáček, J., Interní audit a kontrola, 2. aktualizované vydání, Nakladatelství C. H. Beck, 2003

Kafka, T., Průvodce pro interní audit a risk management, Nakladatelství C. H. Beck,

Kryštof, L., Průša, L., Mik, A., Kraje v České republice

Illner, M., Kostecký, T., Patočková, V., Jak fungují kraje – příspěvek k hodnocení výkonu krajských vlád, Sociologický ústav Akademie věd ČR

Prováděcí dokument ROP Středočeského kraje - aktuální verze

Prováděcí dokument ROP Jihomoravského kraje - aktuální verze

Příručka pro žadatele a příjemce ROP Středočeského kraje – aktuální verze

Příručka pro žadatele a příjemce ROP Jihomoravského kraje – aktuální verze

Prováděcí dokument OP VK - aktuální verze

Příručka pro žadatele a příjemce OP VK – aktuální verze

Metodika monitorovacích indikátorů

Manuál programu švýcarsko-české spolupráce pro vyhlášení výzev, předkládání a hodnocení projektů a udělování grantů, Ministerstvo financí, centrum pro zahraniční pomoc

Právní předpisy

zák. č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

zák. č. 36/1960 Sb., o územním členění státu

zák. č. 129/2000 Sb., o krajích

zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

zák. č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, ve znění zákona č. 138/2006 Sb.

zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

zák. č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků

zák. č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků)

Internetové zdroje

1. http://veda.fsv.cuni.cz/konf_sem/globalni_svet/GS_prispevky/g_soc_hendrych.htm
2. http://cs.wikipedia.org/wiki/Kraje_v_%C4%8Cesku
3. <http://www.zuzik.czechian.net/otazky/v4.doc>
4. <http://zakony.kurzy.cz/129-2000-zakon-o-krajich/hlava-1-dil-1/>
5. <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/5074c9a9-0958-42e9-a09c-6ff6b2e5be22.pdf>
5. <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2003/0016/konzult3.html> Právní postavení obcí a krajů
6. <http://www.nuov.cz/organy-kraje>
7. Použitý materiál Járy Mašína (<http://masin.wz.cz>)
8. <http://ius.tulacek.eu/ustavni-pravo/pfuk/ustavko/zkouska/otazka-30>
9. <http://www.hamplova.cz/pravni-radce-postaveni-kraju-a-jejich-organu>
10. <http://www.hamplova.cz/vybory-zastupitelstva-kraje-pravomoci-povinnosti-prakticke-otazky>
11. <http://www.ropstrednicechy.cz/>
12. <http://www.rada-severovychod.cz/urad-regionalni-rady/povinne-zverejnovane-informace>
13. <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=169263&TypeID=2>
14. http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_fps_dokumenty_ke_stazeni.html#pokyny
15. <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2003/0016/konzult3.html>
16. <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007>
17. www.central2013.eu.
18. <http://zakony.kurzy.cz/129-2000-zakon-o-krajich/hlava-1-dil-1/postaveni-krajů>
19. http://veda.fsv.cuni.cz/konf_sem/globalni_svet/GS_prispevky/g_soc_hendrych.htm
20. http://ec.europa.eu/information_society/activities/eten/index_en.htm.
21. <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>
22. <http://fondyeu.kr-stredocesky.cz/index.asp?thema=1835551&category=>
24. <http://fondyeu.kr-stredocesky.cz/index.asp?thema=369467&category=>